

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Teede- ja Sideminister
määrus
algtekst
RTL 2000, 119, 1855

Autojuhi kutseoskuskõuete, ametikoolituse eeskirja, koolituskursuse õppekavade ja koolitunnistuse vormi kehtestamine¹

Vastu võetud 06.11.2000 nr 87

Määrus kehtestatakse «Autoveoseaduse» (RT I 2000, 54, 346) paragrahvi 28 alusel.

1. osa
TASU EEST TÖÖTAVA AUTOJUHI KUTSEOSKUSNÕUDED

1. peatükk Üldosa

§ 1. Reguleerimisala

(1) Käesolevad kutseoskuskõued kehtivad tasu eest töötavale autojuhile, kes töötab:

- 1) veose veol C-kategooria või C1-alamkategooria auto; CE-kategooria või C1E-alamkategooria autorongiga, mille registrimass ületab 3500 kg;
- 2) sõitjate veol bussiga ja sõiduautoga, milles on koos juhi kohaga üle viie istekoha;
- 3) sõitjate taksoveol.

(2) Käesolevad nõued on aluseks tasu eest töötava autojuhi ametikoolitamisel ja eksamineerimisel, kehtestades nõued tema teadmiste ja oskustele.

2. peatükk Põhinõued

§ 2. Autojuhi teadmiste esitatavad põhinõued

Autojuht peab teadma:

- 1) autojuhtide õigusi ja kohustusi reguleerivaid õigusaktide sätteid, muuhulgas tööõiguse valdkonnaga seonduvat;
- 2) suhtlemispsühholoogiat ja suhtlemise põhialuseid, probleemsete olukordade lahendamise viise ja meetodeid;
- 3) auto tehnojärelevalvesüsteemi Eestis, auto ehitusele ja tehnoseisundile esitatavaid nõudeid ning tehnoulevaatuse läbiviimise korda;
- 4) mootori, jõuülekanne, rooli, pidurisüsteemi, veermiku, kere, rataste ja rehvide, elektri- ja valgustussüsteemi ning toitesüsteemi üldehitust ja tööõõhimõtet;
- 5) sõiduki põõhiagregaatides ja süsteemides sagedamini esinevaid rikkeid ning nende kõrvaldamise viise;
- 6) sõidukite lubatud mõõtmeid, registrimassi ning registriteljekoormust ja selle määramise põõhimõtteid;
- 7) keskkonnasäästlikke meetmeid;
- 8) transpordi infrastruktuuri põhialuseid;
- 9) ettevõtluse aluseid, ettevõtluse vorme ja äriühingute liike ning nende registreerimise korda;
- 10) tegevuslubade, nende piirangute ja veolubade süsteemi;
- 11) transpordiõõkonoomika aluseid ning omahinna kujunemist;
- 12) transpordi logistika põõhimõtteid, komponente ning tähendust;
- 13) autovedude tähtsust vedude üldises mahus ning autoveo liikide iseõarasusi:
 - siseriiklikul veol;
 - rahvusvahelisel veol;
 - oma kulul korraldataval veol;
 - veol tasu eest;
- 14) mootorsõidukijuhi sõidu- ja puhkeaja korraldusega seonduvat;
- 15) sundkindlustust reguleerivates õõigusaktides autojuhi kutsetegevusega seotud sätteid;
- 16) tema poolt tööõulesannete täitmisel seadustest, kollektiivlepingust või tööõandja poolt kehtestatud tööõisekorra eeskirja rikkumisest tuleneva vastutuse ulatust.

§ 3. Autojuhi oskustele esitatavad põhinõued

(1) Autojuht peab oskama:

- 1) juhtida autot ohutult, sujuvalt ja ökonoomselt ning rakendada õigeid juhtimisvõtteid;
- 2) koostada ja esitada tööõiguse valdkonnaga seonduvaid, oma kutsetegevusse puutuvaid avaldusi ja dokumente;
- 3) oma kutsetegevuses suhtlemisel partnerite ja klientidega:
 - mõistlikult arvestama nende huvide ja õigustega;
 - ärilistel läbirääkimistel lähtuma hea usu põhimõttest ja samas juhinduma õigusaktidest tulenevatest regulatsioonidest;
 - mõistma õigesti suhte olemust ja eesmärki ning vastava tegevus- või kutseala tavadid ja praktikad;
 - tegema kõik võimaliku parema tulemuse saavutamiseks, milleks on vajalikud niisugused pingutused nagu temaga samal tegevus- või kutsealal tegutsevad mõistlikud isikud teeksid samadel asjaoludel;
- 4) diagnoosida rikkeid ja leida rikete põhjused auto põhiagregaatides ja süsteemides;
- 5) valida ja monteerida rehve veljele sõltuvalt auto massist, kiirusest ja otstarbest;
- 6) rakendada looduskeskkonda säästvaid meetmeid kütuse, õlide, määrdeainete, erivedelike ning pesuvahendite kasutamisel;
- 7) kasutada teede, linnade ja asulate kaarte ning lugeda neil kasutatavaid tähiseid ja tingimärke;
- 8) tegutseda õigesti liiklusõnnetuse korral.

3. peatükk **Lisanõuded**

§ 4. Lisanõuded veosteveo autojuhile

(1) Veosteveo autojuht peab teadma:

- 1) veoste veo korraldust reguleerivat seadusandlust autojuhile vajalikus ulatuses;
- 2) veoste veol nõutavate dokumentide tähendust ja täitmise korda;
- 3) pakendite liigitust, kasutatavaid materjale, märgistamist, mõõtmeid ja kasutamise korda;
- 4) suurte konteinerite, kaubaaluste ja paakide kasutamise reegleid tükikaupade, puistekaupade, gaasiliste ainete ja vedelike veol;
- 5) veoste koormasse laadimise ja kinnitamise eeskirju ning erinevat liiki ja kuju veoste kinnitamise võtteid;
- 6) enamkasutatavate kinnitusvahendite liigitust ja kasutamise eeskirju;
- 7) kiirestiriknevate toidukaupade veoga seonduvaid erinõudeid sõidukitele;
- 8) suuremõõtmelise ja/või raskekaalulise autoveo erinõudeid;
- 9) metsamaterjali veo erinõudeid;
- 10) ohtlike veoste mõistet ja ohtlike veoste veo erikorra üldpõhimõtteid;
- 11) rahvusvahelisel autoveol kasutatavat veolubade süsteemi ja erinõudeid;
- 12) rahvusvaheliste autoveo lepingute ja kokkulepete tähendust autojuhile vajalikus mahus.

(2) Veosteveo autojuht peab oskama:

- 1) paigutada veose laadimisel veos ühtlaselt ja tasakaalustatult, et vältida lubatud teljekoormuse ületamist või koormatud auto ebastabiilsust;
- 2) valida ja kasutada sobilikke kinnitusvahendeid koorma nõuetekohaseks kinnitamiseks;
- 3) ühendada vedukit erinevate haagiste, kesktelghaagiste või poolhaagistega;
- 4) kasutada sõidumeerikut ning täita ja vahetada salvestuslehti.

§ 5. Lisanõuded sõitjateveo autojuhile

(1) Sõitjateveo autojuht peab teadma:

- 1) autojuhile vajalikke suhtlemisnõudeid erinevate kategooriate sõitjatega suhtlemisel;
- 2) sõitjate teenindamise taset mõjutavaid tegureid ja põhjusi;
- 3) sõitjateveo korraldust reguleerivaid õigusakte autojuhile vajalikus mahus;
- 4) tasulise sõitjateveo liike ja vorme;
- 5) bussiliinide liigitust ja liiniloa mõistet ning selle kehtivusaega;
- 6) juhivedude korraldust;
- 7) nõudeid busside varustusele ja tähistusele;
- 8) sõiduplaanide sisu ja vormistamist;
- 9) autojuhi ja sõitjate õigusi ning kohustusi;
- 10) autojuhi, kontrolöri ja asjaomaste ametiisikute õigusi korda rikkunud sõitjate korralekutsumiseks või sõidukist kõrvaldamiseks;
- 11) pagasiveo korda linna- ja kaugliinidel ning nõudeid pagasi lubatud sisule ja mõõtmetele;
- 12) saadetiste veo korda kaugliinidel ning nõudeid saadetiste lubatud sisule ja mõõtmetele;
- 13) liinivedudel rakendatavaid sõidupiletite tariife ja hindu ning sõidusoodustuste korda;
- 14) pagasi- ja saadetiste veo eest tasumise korda;
- 15) busside ehituse erinõudeid (busside kategooriad, liigid ja mugavusklassid).

(2) Sõitjateveo autojuht peab oskama:

- 1) juhtida, kiirendada ja peatada autot sõitjateveoks ohutu sujuvusega;
- 2) järgida sõiduplaani liinivedudel;
- 3) kasutada kassaaparaati sõidupiletite müügiks;
- 4) täita ja kasutada sõitjateveo dokumente nii siseriiklikel kui ka rahvusvahelistel vedudel;
- 5) avada bussi varuväljapääse ja evakueerida sõitjaid liiklusõnnetuse korral;
- 6) kasutada sõidumeerikut ning täita ja vahetada salvestuslehti.

§ 6. Lisanõuded taksojuhile

(1) Taksojuht peab teadma:

- 1) tema kutsetegevuses vajalikke mõistlikke suhtlemisnõudeid erinevate kategooriate sõitjatega suhtlemisel;
- 2) sõitjate teenindamise taset mõjutavaid tegureid ja põhjusi;
- 3) taksovedude korraldust reguleerivaid õigusakte;
- 4) füüsilisest isikust ettevõtjana kutsetegevuse tulude ja kulude kujunemist ning maksude arvestamise korda;
- 5) kohaliku omavalitsusorgani poolt kehtestatud taksovedude eeskirja nõudeid ja teeninduspiirkonda;
- 6) sõitjate pealevõtmise korda ja sõitjate õigusi takso kasutamiseks väljaspool järjekorda;
- 7) taksosõidu ja ooteaja tariife ning hinna kujundamise korda;
- 8) taksomeetri sõidukiga kohandamise korda;
- 9) taksojuhi ja sõitja õigusi ja kohustusi;
- 10) taksoteenindusettevõtete dispetšerteenistuste tegevuse eesmärgi, põhimõtteid ja tegutsemise korda;
- 11) turvameetmeid taksojuhi ja sõitja elu ning tervise kaitseks.

(2) Taksojuht peab oskama:

- 1) valida sõites kõige ohutumaid ja lühemaid marsruute, vajadusel kasutada teede kaarte ja skeeme;
- 2) juhtida, kiirendada ja peatada taksot sõitjatele ohutu sujuvusega;
- 3) kasutada taksomeetrit nõuetekohaselt;
- 4) vormistada ja välja anda kviitungit sõiduhinna tasumise kohta;
- 5) kasutada takso sideseadmeid tööks vajaliku ühenduse saamiseks dispetšeriga;
- 6) rakendada vajalikke turvameetmeid sõitjate ohutuse tagamiseks.

2. osa

AUTOJUHI AMETIKOOLITUSE EESKIRI

4. peatükk

Üldosa

§ 7. Reguleerimisala

(1) Käesolev eeskiri sätestab tasu eest töötava autojuhi (edaspidi *autojuht*) ametikoolituse korralduse.

(2) Autojuhte koolitatakse Teede- ja Sideministeeriumi poolt tunnustatud õppeasutuses (edaspidi *koolitusasutus*).

§ 8. Eesmärk

Ametikoolitamise eesmärk on:

- 1) autojuhi ametialane ettevalmistamine töötamiseks autojuhina tasu eest;
- 2) põhjalike teadmiste ja oskuste andmine käesolevas õppekavas toodud teemade mahus;
- 3) ohutute ja keskkonnasäästlike hoiakute kujundamine autojuhina töötamiseks.

5. peatükk

Autojuhi ametikoolituse korraldus

§ 9. Üldsätted

(1) Autojuhi ametikoolitus toimub Teede- ja Sideministeeriumi poolt tunnustatud koolitusasutuses statsionaarses õppevormis päevase või õhtuse õppeajaga.

(2) Autojuhi ametikoolitus toimub kogu õppeprotsessi ulatuses koolitusasutuses ning peab andma õpilasele teadmised ja oskused kehtestatud kutseoskuseõuete ulatuses sellisel määral, et ta võiks töötada juhina õpitava veoliigi piires.

(3) Ametikoolitust teostatakse järgmiste veoliikide osas:

- 1) sõitjatevedu bussiga ja sõiduautoga, milles on koos juhi kohaga üle viie istekoha;
- 2) sõitjatevedu taksoga;
- 3) veosevedu C-kategooria või C1-alamkategooria auto või CE-kategooria või C1E-alamkategooria autorongiga, mille registrimass ületab 3500 kg.

(4) Autojuhi ametikoolitusel tuleb arvestada, et õpetatakse suurema ohu allika valdajat, kelle võimalik väär tegutsemine võib põhjustada raskeid isiku elu ja tervist, samuti vara ja keskkonda kahjustavaid tagajärgi.

§ 10. Vastuvõtu tingimused

Ametikoolituse koolitusasutusse võetakse vastu olenevalt koolitatava veo liigist B-, C-, D-kategooria või C1-, D1-alamkategooria auto või CE-, DE-kategooria või C1E-, D1E-alamkategooria autorongi juhtimisõigust omav isik:

- 1) kes on Eesti Vabariigi kodanik või isik, kellel on Eestis elamisluba;
- 2) kellel on vastava kategooria mootorsõidukijuhi kehtiv tervisetõend.

§ 11. Vastuvõtu eritingimused

Ametikoolituskursusele astumiseks peab isik omama alljärgneva kategooria auto juhiluba:

- 1) sõitjateveol bussiga ja sõiduautoga, milles on koos juhi kohaga üle viie istekoha – B-, D-kategooria või D1-alamkategooria auto või DE-kategooria või D1E-alamkategooria autorongi juhiluba;
- 2) sõitjateveol taksoga – B-kategooria auto juhiluba;
- 3) veoseveol auto või autorongiga – C-kategooria või C1-alamkategooria auto või CE- kategooria või C1E-alamkategooria autorongi juhiluba.

§ 12. Õppetöö korraldus ja minimaalne maht

(1) Ametikoolituskursuse sisu ja mahu kehtestab teede- ja sideminister vastava veoliigi autojuhi ametikoolituskursuse õppekavaga (edaspidi *õppekava*).

(2) Õppetöö minimaalne maht ametikoolitusel peab olema:

Tabel 1

Koolituse liik	Teooriaõppe tundide arv	Praktilise õppe tundide arv	Õppesõidu kordade arv
Sõitjatevedu bussiga või sõiduautoga, milles on koos juhi kohaga üle viie istekoha	92	8	20
Sõitjate taksovedu	64	16	–
Veosevedu auto või autorongiga	102	18	–

(3) Teooriaõppe tunni kestus on 45 minutit. Lubatud on kasutada paaristunde kestusega kuni 90 minutit. Praktilise õppetunni kestus on kuni 90 minutit ja õppesõidukorra kestus 30 minutit.

(4) Teooria või praktilise õppe rühmas võib olla kuni 25 õpilast. Vajadusel võib praktilise õppe ajal jagada rühma kaheks.

(5) Teooria ja praktilise õppe tundide sisuline ülesehitus ja vahelduvus peavad tagama õppekavas ettenähtud teadmiste ja oskuste omandamise ja õpilase vajaliku ettevalmistuse iseseisvaks tööks.

(6) Ametikoolituse eksamite läbiviimise korra kehtestab koolitusasutuse juhataja.

§ 13. Hindamise alused ja eksamineerimise kord

(1) Hindamise aluseks on nõue selgitada objektiivselt välja õpilase teadmised, oskused ja hoiakud kogu õppekava ja selle üksikute teemade osas. Vajadusel antakse õpilasele lisakoolitust teoreetiliste teadmiste ja praktiliste oskuste täiendamiseks.

(2) Koolitusasutuses rakendatakse hindamissüsteemi põhimõttel «jah» – sooritas, «ei» – ei sooritanud.

(3) Autojuhi ametikoolitus lõpeb eksami sooritamisega koolitusasutuses. Eksamikomisjoni koosseisu määrab koolitusasutuse juht. Eksamikomisjoni koosseisu on soovitatav kutsuda lisaks õpetajatele:

- 1) Teede- ja Sideministeeriumi esindaja;
- 2) autovedajate ametiliitude esindaja;
- 3) transporditöötajate ametiühingu esindaja.

(4) Eksamiküsimustik peab täielikult hõlmama õppekava sisu kõigi teemade ulatuses. Eksam loetakse sooritatuks, kui eksamineeritav vastab õigesti vähemalt 80% küsimustest.

(5) Ametikoolituse õppekava läbinud ja eksami edukalt sooritanud isikule väljastab koolitusasutus vastava autojuhi ametikoolituse tunnistuse (lisa), mis tõendab, et isik vastab konkreetse veoliigi autojuhi kutseoskusalastele.

6. peatükk

Koolitusasutuse pedagoogiline personal, koolitusasutusele esitatavad nõuded, õppedokumentatsioon ja järelevalve

§ 14. Koolitusasutusele esitatavad nõuded

Ametikoolituse läbiviimiseks peab koolitusasutusel olema:

- 1) koolituskursuse õppekava;
- 2) käesoleva eeskirja tingimustele vastavad pädevad õpetajad;
- 3) tervisekaitse nõuetele vastavad õpperuumid või nende kasutamise võimalus;
- 4) teooria ja praktiliste õppe tundide läbiviimiseks ettenähtud metoodilised materjalid ja tarvikud, audiovisuaalsed ja näitlikud õppevahendid;
- 5) õppesõidukid koolituse läbiviimiseks või nende kasutamise võimalus;
- 6) õppesõiduväljak või selle kasutamise võimalus.

§ 15. Pedagoogilisele personalile esitatavad nõuded

(1) Koolitusasutuses peab õppekavas toodud õppeainete õpetaja:

- 1) valdama nõutavate õppeainete aluseid;
- 2) omama õppeaine profiilile vastavaid töökogemusi;
- 3) omama kõrg- või keskeriharidust.

(2) Sõiduõpetaja peab teadma sõiduõpetuse aluseid ning omama kehtivat sõiduõpetaja tunnistust.

§ 16. Õppedokumentatsioon

Koolitusasutuse kohustuslik õppedokumentatsioon on:

- 1) õpperühma nimekiri, mis sisaldab õpilase nime, isikukoodi, elukoha andmeid, tervisetõendi numbrit ja selle väljaandja andmeid;
- 2) õppetöö päevik, mis sisaldab andmeid kursuse nimetuse, kursuse õppetöö alguse ja lõpu, õppeaine nimetuse, läbiviimise kuupäeva, tundide arvu, õpetaja nime ja allkirja kohta;
- 3) tunnistuse väljaandmise register, mis sisaldab õpilase nime, isikukoodi, tunnistuse numbrit, õpilase allkirja;
- 4) eksamiprotokoll, mis sisaldab eksamikomisjoni koosseisu, õpilaste nimesid, tunnistuste numbreid, eksamikomisjoni esimehe ja liikmete allkirju.

§ 17. Ametikoolituse järelevalve

(1) Ametikoolituse õppekava täitmist kontrollib ja hindab Teede- ja Sideministeerium.

(2) Kontrollija teostab ametikoolituse õppekava täitmise kontrolli ja hindamist õpilaste eksamitulemuste analüüsi ja koolitusasutuste vahetu kontrolli teel.

(3) Koolitusasutus, kelle poolt õppekava täitmist kontrollitakse ja hinnatakse, on selleks tegevuseks kontrollija volitatud esindaja nõudel kohustatud:

- 1) esitama neile õppekavas ettenähtud dokumendid;
- 2) võimaldama kontrollida kursuse läbiviimist.

3. osa

VEOAUTOJUHI, SÕITJATEVEO AUTOJUHI JA TAKSOJUHI AMETIKOOLITUSE KURSUSE
ÕPPEKAVAD

7. peatükk

Veoautojuhi ametikoolituse kursuse õppekava

1. jagu

Üldsätted

§ 18. Reguleerimisala

(1) Käesolev veoautojuhi ametikoolituse kursuse õppekava (edaspidi *õppekava*) määrab kindlaks kohustuslikud õppeained ja nende mahud veoautojuhi (edaspidi *autojuht*) ametikoolitamisel, kes töötab veoauto või autorongiga, mille registrimass ületab 3500 kg.

(2) Õppekava koostamisel on arvestatud autojuhi eelnevate teadmiste ja oskustega, mis ta on saanud C-kategooria või C1-alamkategooria auto või CE-kategooria või C1E-alamkategooria autorongi juhtimisõiguse omandamisel ning eelnevate sõidukogemustega.

§ 19. Õppekava õppeained ja mahud

Autojuhi ametikoolituse õppekava koosneb järgmistest õppeainetest:

Tabel 2

Õppeaine nimetus	Õppetunde	Sealhulgas
------------------	-----------	------------

		teoreetilisi õppetunde	praktilisi õppetunde
1. Tööõiguse alused	8	6	2
2. Suhtlemispsühholoogia	8	4	4
3. Sõiduki üldehitus ja tehniline hooldus	32	32	–
4. Transpordi infrastruktuur ja transpordiökonomika alused	8	6	2
5. Autovedude korraldus (logistika)	40	32	8
6. Kindlustused	8	6	2
7. Autojuhi vastutus	8	8	–
Kokku:	112	94	18

§ 20. Õppetöö kestus

Käesoleva õppekava alusel toimuva kursuse kestus on päevase õppevormi korral vähemalt kolm nädalat ja õhtuse õppevormi korral vähemalt viis nädalat.

2. jagu

Õppekavas toodud õppeainete temaatiline plaan

1. jaotis

Tööõiguse alused

§ 21. Üldsätted

Õigusaktid, mis kindlustavad töövõtja sotsiaalse kaitstuse. Kõigi õigusaktide juures tuleb käsitleda põhiliselt veoautojuhte (edaspidi *autojuht*) puudutavaid ning nende praktilises töös esilekerkivaid probleeme.

§ 22. Töölepingu regulatsioon

Töölepingu sõlmimise kohustuslikkus sõltumata tööandja ettevõtlusvormist. Tööandja ja töövõtja vastastikused kohustused töölepingu sõlmimisel. Töörežiimi, palgatingimuste ja töökohta (liigi) määramine. Töölepingu lõpetamise tingimused ja põhjused. Kompensatsioonide arvutamise ja väljamaksmise kord töölepingu lõpetamisel. Tööettevõtuleping kui tsiviilõiguslik leping. Tööettevõtulepingu sõlmimise tingimused.

§ 23. Töö- ja puhkeaeg

Lubatavad tööajad ja puhkeajad. Autojuhtide töörežiimi planeerimine. Summeeritud tööajaarvestuse rakendamine.

§ 24. Töötaja puhkuse regulatsioon

Töötajale garanteeritud põhipuhkus. Lisapuhkused seoses tervistkahjustava tööga. Tööandja poolt lubatavad lisapuhkused. Puhkuste andmise kord. Puhkusetasude arvutamine ja väljamaksmine. Kasutamata jäänud puhkuse kompenseerimise kord.

§ 25. Töö tasustamine, palk

Töötajale makstava põhipalga mõiste. Rakendatavad palgasüsteemid. Lisatasud ja nende rakendamise kord. Palga ja lisatasude arvutamise alused ja väljamaksmise kord. Lubatavad kinnipidamised palgast ja nende rakendamise kord. Ületunnitöö mõiste. Ületunnitöö kompenseerimine. Lisatasu minimaalsed määrad. Puhkepäevadel ja riigipühadel töötamise hüvitamise kord. Autojuhi ületunnitöö arvestuse erinevused.

§ 26. Töökaitse

Autojuhi tööga seotud ohtlikud olukorrad, ohud liikluses, auto hooldustöödel jms. Liikluseeskirja osa liiklusohutuse tagamisel. Töökaitse eesmärk ja olemus töövõtja elu ja tervise tagamisel. Töökaitsealase väljaõppe kohustuslikkus ja korraldamise alused. Tööandja ja töövõtja kohustused töökaitse osas. Võimalikud töövigastused, nende uurimise kord. Töövigastustest põhjustatud kahjude hüvitamise kord.

§ 27. Töötajale pensionitega seotud sotsiaalsed tagatised

(1) Töövõtjate pensionikindlustus. Pensionifondi moodustamise alused. Töövõtja osa pensioni suuruse kujunemisel. Pensionile jäämise iga. Vanaduspension.

(2) Pensionide liigid.

(3) Pensionide määrad ja nende väljamaksmise kord.

§ 28. Töövaidluste lahendamine

Töövaidluste (individuaalsete ja kollektiivsete) lahendamise erikord. Tööõiguse valdkonnas tekkivate vaidluste lahendamise kord. Töövaidlusi lahendavad institutsioonid ja nende pädevus. Töövaidluste lahendamise käik.

§ 29. Praktilised õppused

(1) Praktiliste õppuste käigus õpetatakse tööõiguse valdkonnas vaja minevate avalduste praktilist koostamist:

- 1) töölepingu tüüptingimused ja koostamine;
- 2) CV koostamine;
- 3) avaldus töövaidluse lahendamiseks pädevale organile.

(2) Dokumentide koostamisel esinevate puuduste väljaselgitamine ja analüüs.

2. jaotis

Psühholoogia valdkond

§ 30. Suhtlemispsühholoogia

(1) Autojuhi tööks vajalikud põhiteadmised suhtlemispsühholoogia osas. Suhtlemise põhioskused:

- 1) oskus elada sisse partneri rolli;
- 2) oskus asjakohaste kutsealaste kontaktide loomisel ja säilitamisel;
- 3) veenmisoskus;
- 4) kehtestamisoskus;
- 5) läbirääkimisoskus.

(2) Autokaubaveoga seotud partnerite ja kontaktisikute erinevad nõudmised. Põhjendatud ja põhjendamatud nõudmised. Autojuhile vajalikud oskused kontaktisikute põhjendamatu soovide ja nõudmiste paindlikuks ja konfliktivabaks lahendamiseks.

(3) Tüüpilisemad probleemsed olukorrad kaubasaatjate ja -saajate, kontrollijate ja teiste kontaktisikutega. Probleemsete olukordade lahendamise viisid ja võtted. Autojuhi rollid selliste olukordade lahendamisel.

§ 31. Praktilised õppused

Praktilised õppused kontaktide loomise oskuse ja veenmisoskuse ning kehtestamisoskuse omandamiseks rollimängude abil. Tüüpiliste probleemsete olukordade läbimängimine, lahenduste leidmine ja nende analüüs.

3. jaotis

Sõiduki üldehitus ja tehniline hooldus

§ 32. Üldnõuded

(1) Sõidukite ehituse ja tehnilise hoolduse õpetamisel tuleb lähtuda Eestis enamkasutatavate veoautode ja haagiste markidest.

(2) Sõiduki ehituse tundmaõppimisel tuleb lähtuda selle üldehituse ja tööpõhimõtte selgitamisest. Tehnohoolduse tundmaõppimisel tuleb lähtuda kehtivatest tehnonõuetest veoautodele ja haagistele.

(3) Firmateeninduse mõiste ja rakendamise kord.

(4) Sõidukite tehnosüsteemide ja rakendamise kord Eestis. Kehtestatud tehnonõuete aluseks olevad Euroopa Liidu normid ja nõuded:

- 1) Euroopa Majandusühenduse direktiivid (EEC);
- 2) ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (ECE) «Ratassõidukile ning sellele paigaldatavatele ja/või sellel kasutatavale varustusele ja osadele ühtsete tehnonõuete alusel väljastatud tunnistuste vastastikuse tunnustamise tingimuste kokkuleppe» reeglid.

(5) Autode VIN-koodid (tehasetähised) ja põhiandmed andmesildil. Kiiruspiiriku ja sõidumeeriku kasutamise nõue. Suure sõiduki tunnusmärgid, nende mõõtmed ja kinnitamise kord. Autole ja haagisele nõutavad lisaseadmed ja -vahendid.

§ 33. Mootor

(1) Diiselmootorite ja ottomootorite liigitus ning lühiiseloostus. Mootori töösükkel, põhiliste mehhanismide ja süsteemide üldehitus ning töötamise põhimõte.

(2) Mootori jahutus- ja toitesüsteemi seadiste üldehitus ja töötamise põhimõte. Mootori jahutusvedelike margid, tähistus ja kasutamine.

(3) Mootoriõlide liigitus, nende kvaliteedinäitajad ning markeerimine. Õlide omadused ning nende muutumine töötamise käigus.

(4) Mootori toitesüsteemi hooldus, rikkis pihusti avastamine töötaval mootoril. Arvutiga juhitud toitesüsteem. Nõuded kütusepaagi ehitusele ja mahutavusele. Mootorikütuse liigitus ja kvaliteedinõuded. Diislikütuse omadused ja külmakindlus.

(5) Nõuded mootori heitgaaside väljalaskesüsteemile. Heitgaaside toksilisuse vähendamise seadmed.

§ 34. Jõuülekanne ja rool

(1) Veoautodel kasutatavate jõuülekannete liigitus ja tüübid. Rooli, siduri, käigukasti, jaotuskasti, kordisti (aeglusti), kardaanülekanne, peaülekanne ja veosilla üldehitus ning töötamise põhimõte.

(2) Rooliratta vabakäigu normid. Rattalõtku lubatud suurused.

(3) Paljukäigulise käigukasti kasutamine ning käiguvahetuse erinevad võimalused.

§ 35. Pidurid (sh suruõhusüsteem)

(1) Piduri õhkajami üldskeem ja selle osad. Erinevat liiki toimetehhanismidega pidurid. Sõidupiduri, seisupiduri ja erinevat liiki abi- ja kestvupidurite tööpõhimõte. Pidurite ehitus ja hooldus ning reguleerimisvõimalused. Mitteleblokeerivate pidurite (ABS) tööpõhimõte.

(2) Rõhu kontrollimine ja reguleerimine õhkajamis. Rikkepiduri vabastamine. Pidurite rikked ja hooldus.

§ 36. Veermik, kere, rattad ja rehvid

(1) Veermiku seadiste tüübid ja ehitus. Nõuded klaasidele ja nende läbipaistvusele. Nõuded kere välimusele ja korrosioonikindlusele. Eesmise, külgmise ja tagumise allasõidutõkke ehitus ja paiknemine veoautol ja haagistel.

(2) Poolhaagise, täishaagise ja kesktelghaagise haakeseadme ehitus ja kasutamise kord.

(3) Vedukit ja haagist ühendavate juhtmete ja nende pistikute ehitus ning ühendamise reeglid.

(4) Üldnõuded sõiduki rehvidele, nende tehnoseisund ja lubatud muustrisügavused. Rehvide valik, rehvide tähistamine koormusindeksi ja kiiruskategooria alusel. Nõuded taastatud ja uuestilõigatud muustriga rehvide kasutamisel. Nõuded talve- ja naastrehvide kasutamisel.

§ 37. Elektriseadmed ja valgustusseadmed

(1) Auto üldine elektrisüsteem ja selle osad: vooluallikad ja voolutarbijad.

(2) Autol kasutatavad põhilaternad (kaug- ja lähituled), nendele esitatavad nõuded. Põhitulede reguleerimine. Kasutada lubatud laternatüübid, nende tähistamine.

(3) Nõuded eesmistele ja tagumistele udutuledele paigutamisele, reguleerimisele ja tähistamisele.

(4) Eesmistele, tagumistele ja küljeääratud, nende paigutamine ja tähistamine.

(5) Suunatud, helkurid, triiphelkurid, nende paigutus ja tähistamine.

(6) Gaaslahendusega lampide kasutamine ning nõuded.

§ 38. Sõidukite mõõtmed, massid ja teljekoormused

(1) Üldnõuded veoauto, haagise ja poolhaagise mõõtmetele ning mõõtmise kord. Lubatud suurimad pikkused, laiused ja kõrgused. Lisanõuded sõidukite mõõtmisel. Lubatud suurimad registrimassid haagistele, autorongidele ja mootorsõidukitele.

(2) Lubatavad erandid.

(3) Lubatud suurimad teljekoormused vedavale ja mittevedavale teljele. Mitmeteljelisele telikule suurimad lubatud teljekoormused.

§ 39. Keskkonnasäästlikud meetmed

(1) Looduskeskkonda mõjutavad tegurid. Looduskeskkonna saastatuse põhjused ning teeliikluse osa atmosfääri üldsaastes. Kütuse, õlide, määrdeainete, erivedelike ning pesu- ja puhastusvahendite kahjulik mõju looduskeskkonnale.

(2) Heitgaasides sisalduvad kahjulikud ained ja ühendid ning nende mõju inimesele ja looduskeskkonnale. Heitgaasides sisalduvate kahjulike ainete ja ühendite piinormid (tavaline auto, roheline auto ja ohutu auto).

(3) Katalüsaatori otstarve auto mootori heitgaaside väljalaskesüsteemis. Katalüsaatorite tüübid ja tööpõhimõtted.

(4) Müranormid sõidukitele.

4. jaotis

Transpordi infrastruktuur ja transpordiökonomika alused

§ 40. Transpordi infrastruktuur

(1) Transpordisüsteemi põhialused:

- 1) vedude infrastruktuur – maanteed, terminalid, sadamad, lennuväljad jne;
- 2) veovahendid – autod ja haagised, raudteeveerem, lennukid, laevad jne;
- 3) toetavad ja abistavad tegevusalad – autotehased, hooldus- ja remondiettevõtted, kütusetanklate võrk, kindlustusteenused, uurimine, info, koolitus jne;
- 4) vedude juhtimine ja korraldamine – veondusalane seadusandlus, administreerimine;
- 5) tegevusload, maksusüsteem, kontrolli- ja järelevalvesteem.

(2) Eestis rakendatavad veoliigid:

- 1) maanteeveod;
- 2) raudteeveod;
- 3) mereveod (ka veod siseveekogudel);
- 4) õhuveod;
- 5) kombineeritud veod (multimodaalsed ja intermodaalsed veod).

(3) Maanteevedudega seotud riiklikud, avalik-õiguslikud ja eraõiguslikud institutsioonid.

(4) Veoturud Eestis, vedude liigid ja arengusuunad.

(5) Eesti transpordisüsteemi integreerumine Euroopa struktuuridesse. Euroopa Liidu transpordipoliitika põhisuundumused.

§ 41. Ettevõtluse alused

(1) Eesti seadustega ettenähtud ettevõtluse vormid:

- 1) äriühingud, sealhulgas riigi äriühingud;
- 2) mittetulundusühingud, nende liidud, sihtasutused ja fondid;
- 3) munitsipaalettevõtted;
- 4) välismaiste äriühingute filiaalid.

(2) Erinevate äriühingute liigid:

- 1) täisühing;
- 2) usaldusühing;
- 3) osaühing;
- 4) aktsiaselts;
- 5) tulundusühistu;
- 6) füüsilisest isikust ettevõtja.

(3) Ettevõtete moodustamise, äriregistrisse kandmise ja maksuametis registreerimise kord. Juriidilise isiku ja füüsilise isiku mõiste.

(4) Ettevõtete juhtimise ja haldamise põhimõtted: juhatus, nõukogu, aktsionärid, osanikud, aktsionäride ja osanike üldkoosolek.

(5) Autoveondusturule ja autoveonduse ametialale pääsemise tingimused. Tegevusload ja piirangud veonduses. Tegevuslubade väljaandmise kord.

§ 42. Transpordiökonomika alused

(1) Omahinna mõiste ja selle kujunemine veonduses. Omahinna tulude ja kulude elemendid. Autojuhi osa omahinna kulude ja tulude kujundamisel.

- (2) Autojuhtide ja teiste töötajate töötasu osa ettevõtte kulude üldbilansis.
- (3) Ettevõtte kasumi mõiste ja selle kasutamise võimalused. Kasumi jaotamine ettevõtte arendustegevuseks, laenu tasumiseks ja dividendide väljamaksmiseks.
- (4) Ettevõtte arendamise finantseerimisallikad: omafinantseerimine, põhivara suurendamine, pangalaenu jne.
- (5) Taustsüsteemi osatähtsus veondusettevõtte tegevuses.
- (6) Autovedude eest tasumise süsteem. Veotasu, lunatasu, lisahüvitised, tariifid. Vedaja hüvitused veotellijale kauba kadumisest, osalisest kahjustamisest või hilinemisest tingitud kahjude hüvitamiseks. Vastutuse ulatus.

§ 43. Praktilised õppused

Praktilistel õppustel koostatav veondusettevõtte omahinna arvestus. Omahinna kulude ja tulude elementide analüüs ja omahinna alandamise võimaluste selgitamine.

5. jaotis

Autovedude korraldus (logistika)

§ 44. Logistika põhimõisted ja komponendid

(1) Logistika põhimõte: «Õiged kaubad õiges kohas, õigel ajal, õiges koguses ja õiges seisundis, õige hinnaga.» Logistilise keti põhilised komponendid, maanteevedude osa üldises logistilises süsteemis. Tähtsamad komponendid maanteeveonduuses:

- 1) klienditeenindus: tellimuste vastuvõtmine, töötlemine ja vormistamine, info kogumine ja vahetus, veonõudluse prognoosimine, maksetingimused ja hinnad;
- 2) ladustamine: ladude asukoha valik, kaupade käsitlemine, pakendamine ja ladustamine, laovarude ja laopindade vajaduse prognoosimine ja reguleerimine;
- 3) veod: sõidukite valik sõltuvalt kauba kogusest ja liigist, veoteede valik, kauba saatedokumentatsioon.

(2) Teedekaardid, nendel kasutatavad tähised ja tingmärgid. Teedekaartide koordinaatsüsteem. Linnakaartide (skeemide) koostamise reeglid. Linnakaartidel kasutatavad tähised ja tingmärgid.

(3) Sidevahendid. Veomarsruudi määramine ja korrigeerimine.

§ 45. Veosevedu

(1) Autoveonduuse tähendus ja kasutusala.

(2) Autovedude liigitus:

- 1) siseriiklik autovedu tasu eest;
- 2) siseriiklik autovedu omal kulul;
- 3) rahvusvaheline autovedu tasu eest;
- 4) rahvusvaheline autovedu omal kulul.

(3) Omal kulul teostatava autoveo mõiste. Siduv kohustus mitte teha autovedusid tasu eest klientidele.

(4) Veoste klassifikatsioon, veoste vedamise viisid: saadetiste vedu, puistevedu, vedu paakides.

(5) Pakendite materjal, pakendite liigid. Pakendite märgistamine käsitlusmärgistega, märgistuse tähendus.

(6) Konteinerid ja kaubaalused, nõuded nende ehitusele, liigitus, mõõtmed ja kasutamise kord.

(7) Püsipaagid, vahetatavad paagid, paakkonteinerid ja mahutikogumiga autod. Nende kasutamine vedelike, vedelgaaside ja pulbriliste ainete veol.

(8) Veoautode ja haagiste kerde liigitus sõltuvalt ehitusest ja veotingimustest. Autodel kasutatavad laadimismehhanismid, nende kasutamine.

(9) Ohtlike veoste mõiste ja ohtlike ainete klassifikatsioon. Ohtlike veoste pakendid, nende tähistamine ohumärgistega. Ohtlike veoste vedavate autode markeerimine. Ohtlike aineid ilma ohtlike veoste autoveo eeskirja nõudeid täitmata vedamise erijuhud. Ohtlike veoste mõju looduskeskkonnale: õhule, pinnasele, veekogudele ja põhjaveele.

(10) Erinõuded kiirestiriknevate toiduainete veol. Nõuded kiirestiriknevate toiduainete veol kasutatavatele autodele ja haagistele.

(11) Nõutavad dokumendid autokaubaveol: saatekiri, laadimiskiri, sertifikaadid jm load. Saatekirjas nõutavad andmed, saatekirja vormistamise kord.

§ 46. Rahvusvaheline autovedu

(1) Rahvusvahelist autokaubavedu käsitlevad õigusaktid. Nõuded ettevõtjale, nõuded veole, nõuded sõidukile ja selle autojuhile.

(2) Bilateraalsete rahvusvaheliste maanteeliiklust korraldavate kokkulepete tähendus ja nõuded.

(3) Rahvusvaheliste autokaubaveo lubade (edaspidi *veoload*) väljaandmise ja kasutamise kord. Veolubade liigid ja eriveoload. Veolubade taotlemine, jaotamine ja väljaandmine. CEMT veoloa väljaandmise ja kasutamise kord. Sõidukikaardid ja nende väljaandmise kord. Autokaubavedu käsitlevad rahvusvahelised lepingud, konventsioonid ja kokkulepped. Nende mitmepoolsete rahvusvaheliste lepingute sisu ja tähendus.

§ 47. Veoste laadimine ja kinnitamine

(1) Veoautode ja haagiste valik sõltuvalt veose liigist ning nõutavast kere tüübist. Veoste paigutamine sõidukite veokasti või lastiruumi sõltuvalt saadetise kaalust, mõõtmetest ja väliskujust. Veose ühtlase ja tasakaalustatud paigutamise tähtsus.

(2) Nõuded pakendite ja saadetiste kinnitamiseks erinevatel vedudel:

- 1) suurte ja raskete saadetiste veol;
- 2) postide, torude, palkide ja muude pikamõõduliste esemete veol;
- 3) saematerjali (talad, prussid, lauad) veol;
- 4) kaubaaluste ja konteinerite veol;
- 5) suurte rõngaste ja rullide veol;
- 6) töömasinate ja teiste sõidukite veol;
- 7) betoonelementide ja tarindite veol;
- 8) ISO standardi kohaste konteinerite veol.

(3) Veose kinnitusvahendite liigid. Veose kinnitusvahendite tugevusvaru ning nende valik erinevate saadetiste veol. Veose kinnitusvahendite korrasoleku kontroll ja riketega vahendite kasutamise keeld.

§ 48. Suuremõõduline ja/või raskekaaluline autovedu

(1) Eestis kehtiv kord suuremõõduliste ja/või raskekaaluliste veoste autoveol. Suuremõõduliste ja raskekaaluliste veoste mõisted: raskeveosed, suurveosed, erisõidukid, saateautod, veoload, teljekoormused, veoteed.

(2) Nõutav dokumentatsioon. Veoteede kooskõlastus ja loa taotlemine. Nõuded raske- ja suurveose veol, teabetahvlid ja märgised. Nõutav lisavarustus ja tähistus.

(3) Teenustasud ja tariifid suuremõõduliste ja/või raskekaaluliste veoste veol ja nende tasumise kord.

§ 49. Metsamaterjali vedu

(1) Eestis kehtiv kord metsamaterjali veol. Nõutav lisadokumentatsioon metsamaterjali veol:

- 1) veoseleht, selle väljaandmise ja täitmise kord;
- 2) veoselehe väljastamise arvestusleht;
- 3) veoselehe register;
- 4) metsamaterjali üleandmise-vastuvõtmise akt.

(2) Tüüpilised rikkumised metsamaterjali veol: puudulik dokumentatsioon, sõiduki ülekoormamine, koorma puudulik kinnitus, autode mittenouetekohane tehniline seisund.

§ 50. Praktilised õppused

(1) Maanteekaartide kasutamine, parima marsruudi leidmine kahe punkti vahel kaardimärgistuse alusel. Linnakaardi järgi otsitava tänava ja objekti leidmine.

(2) Kaubasaatedokumentide täitmine autojuhti puudutavate andmete osas.

(3) Sõidumeeriku lehtede täitmine enne kasutamist. Sõidumeeriku lehtede vahetamine eri tüüpi meerikute puhul.

(4) Veose kinnitusvahendite nõutava tugevuse ja kinnitusvahendite arvu väljaarvutamine sõltuvalt saadetise massist ja mõõtmetest.

(5) Suuremõõdulise või raskekaalulise autoveo dokumentide täitmine. Teenustasude ja tariifide leidmine teatmikust.

(6) Veoauto ja haagise tegeliku teljekoormuse arvutamise elementaarsed võtted.

§ 51. Autojuhi sõidu- ja puhkeaja korraldus

(1) Tasu eest töötavate autojuhtide sõidu- ja puhkeaega reguleeriva eeskirja kehtivusala ning lubatavad erandid. Autojuhtide sõiduaegade kestus ja lubatavad kõrvalekaldumised. Kohustuslikud vaheajad ja lubatavad kõrvalekaldumised. Kohustuslikud puhkeajad ja lubatavad kõrvalekaldumised. Sõidu- ja puhkeaja arvestuse kord.

(2) Sõidumeeriku liigid, nende kasutamise kord. Sõidumeeriku salvestuslehed, nende täitmise ja säilitamise kord. Salvestuslehtede täitmine erinevate töörežiimide korral. Sõidumeeriku paigaldamise, hooldamise ja tehnilise ülevaatuse kord.

(3) Eeskirja täitmist kontrollivad organid. Karistused eeskirja rikkumise korral. Lisanõuded rahvusvahelistel vedudel.

6. jaotis **Kindlustused**

§ 52. Üldsätted

(1) Eestis kehtivad nõuded kindlustuse osas. Kindlustuse eri liikide puhul autojuhte puudutavad küsimused. Vabatahtliku ja sundkindlustuse mõisted.

(2) Ülevaade Eestis tegutsevatest kindlustusseltsidest.

§ 53. Elukindlustus

Elukindlustuse mõiste ja kindlustuslepingute sõlmimise kord. Kindlustusmaksud, nende sõltuvus isiku vanusest, tervisest, elukutsest. Hüvitiste maksmise kord surma või õnnetusjuhtumi korral.

§ 54. Kahjukindlustus

(1) Kahjukindlustuse liigid:
1) varakindlustus;
2) sõidukikindlustus (kasko);
3) veosekindlustus.

(2) Kahjukindlustuse sõlmimise kord, kindlustusmaksud, omavastutus. Kahjukindlustuse eritingimused, nende kajastamine kindlustuslepingus. Hüvitiste maksmise kord.

§ 55. Vastutuse kindlustus

(1) Vastutuse kindlustamise mõiste. Selle kindlustusliigi erinevus kahjukindlustusest.

(2) Vastutuse kindlustus autoveonduses:
1) liikluskindlustus;
2) rahvusvaheline liikluskindlustus (roheline kaart);
3) vedajavastutuse kindlustus (CMR);
4) TIR konventsiooni kindlustus.

§ 56. Liikluskindlustus

(1) Liikluskindlustuse kohustuslikkus, kindlustuslepingu sõlmimise kord. Kindlustuslepingute liigid. Kindlustusmaksud, nende sõltuvus autost ja autojuhi isikuomadustest.

(2) Liiklusõnnetusel tekkida võivad kahjud:
1) isikukahjud;
2) varakahjud.

(3) Liiklusõnnetuse vormistamine: blanketi «Teade liiklusõnnetusest» täitmise kord. Liiklusõnnetusest teatamine. Liikluspolitsei poole pöördumist nõudvad juhud. Isiku- ja varakahjude hüvitamine. Kahjude hüvitamise piirmäärad.

(4) Liikluskindlustus rahvusvahelistel vedudel. «Roheline kaart», selle väljaandmine ja kasutusala.

§ 57. Praktilised õppused

(1) Praktiliste õppuste käigus täidetakse liiklusõnnetuse puhul vajalik blankett «Teade liiklusõnnetusest».

Blanketi täitmise variandid:

1) süüdi on üks liiklejaist;
2) süüdi on mõlemad liiklejad;
3) süüdi on välismaalasest osapool;
4) süüdlane põgenes õnnetuskohalt.

(2) Erinõuded «roheline kaarti» korral.

7. jaotis **Autojuhi vastutus**

§ 58. Üldsätted

Eestis kehtivad seadused, mis reglementeerivad autojuhi kui suurima ohu allika valdaja vastutuse. Kõigi seaduste juures tuleb käsitleda põhiliselt autojuhte puudutavaid ning praktilises töös esilekerkivaid olukordi.

§ 59. Töösisekorra eeskiri

Töösisekorra eeskirja sisu ja eesmärk. Töötajate stimuleerimise ja karistamise viisid. Töötaja distsiplinaarvastutuse ulatus.

§ 60. Haldusõiguserikkumiste seadustik

(1) Haldusõiguserikkumise mõiste. Halduskaristuste liigid:

- 1) rahatrahv;
- 2) erioiguste äravõtmine;
- 3) haldusarest.

(2) Põhi- ja lisakaristused, nende rakendamine.

(3) Haldusõiguserikkumised:

- 1) tööõiguse ja tervishoiu valdkonnas;
- 2) transpordi ja teedemajanduse valdkonnas;
- 3) muudes valdkondades.

(4) Rahatrahvide määrad ja keskmise päevapalga mõiste. Halduskaristust määravad ametiisikud ja halduskohus. Menetlus rahatrahvide, erioiguste äravõtmise või haldusaresti kohaldamisel.

§ 61. Kriminaalkodeks

(1) Kriminaalkuriteo mõiste. Autojuhi kriminaalvastutus.

(2) Karistuse liigid:

- 1) rahatrahv;
- 2) teataval tegevusalal tegutsemise õiguse äravõtmine;
- 3) arest;
- 4) vabadusekaotus.

(3) Põhikaristused ja lisakaristused.

(4) Kuriteo koosseisu mõiste. Kuriteo uurimisega tegelevad organid. Kohtud, nende liigid ja astmed. Kohtuotsuse peale edasikaebamise kord.

§ 62. Vedaja vastutus

Eraõigust reguleerivates õigusaktides toodud nõuded vedaja vastutuse kohta. Autojuhi vastutus kauba kadumisest või kahjustamisest tingitud kahjude eest alates kauba vastuvõtmisest kaubasaatjalt vedamiseks kuni kauba üleandmiseni kaubasaajale. Autojuhi vastutus vedamise aja ületamise tõttu tekkinud kahjude eest. Vastutusest vabanemise juhud ning kahjude kindlakstegemise kord.

8. peatükk **Sõitjateveo autojuhi ametikoolituse kursuse õppekava**

1. jagu **Üldsätted**

§ 63. Reguleerimisala

(1) Käesolev sõitjateveo autojuhi ametikoolituse õppekava (edaspidi *õppekava*) määrab kohustuslikud õppeained ja nende mahud sõitjateveo autojuhi (edaspidi *autojuht*) ametikoolitamisel, kes töötab sõitjate veol bussiga ja sõiduautoga, milles on koos juhi kohaga üle viie istekoha.

(2) Õppekava koostamisel on arvestatud autojuhi eelnevate teadmiste ja oskustega, mis ta on saanud B-, D-kategooria või D1-alamkategooria auto või DE-kategooria ja D1E-alamkategooria autorongi juhtimisõiguse omandamisel ning eelneva sõidukogemusega.

§ 64. Õppekava, õppeained ja mahud

Autojuhi ametikoolituse õppekava koosneb järgmistest õppeainetest:

Tabel 3

Õppeaine nimetus	Õppetunde	Sealhulgas		Õppesõidukordi igale õpilasele
		teoreetilisi	praktilisi	
1. Tööõiguse alused	8	6	2	–
2. Suhtlemis- ja teeninduspsühholoogia	10	6	4	–
3. Sõitjateveo autode üldehitus ja tehniline hooldus	30	30	–	–
4. Transpordi infra- struktuur ja transpordiökonomika alused	8	6	2	–
5. Sõitjateveo korraldus	20	20	–	–
6. Kindlustused	8	8	–	–
7. Autojuhi vastutus	8	8	–	–
8. Õppesõit	–	–	–	20
Kokku:	92	84	8	20

§ 65. Õppetöö kestus

(1) Käesoleva õppekava alusel toimuva kursuse kestus on päevase õppevormi korral vähemalt kolm nädalat ja öhtuse õppevormi korral vähemalt viis nädalat.

(2) Õppesõidukorra kestus on 30 minutit (selle hulgas on puhkepaus viis minutit). Päevas on lubatud kuni neli õppesõidukorda ühele õpilasele.

2. jagu

Õppekavas toodud õppeainete temaatiline plaan

1. jaotis

Tööõiguse alused

§ 66. Üldsätted

Õigusaktid, mis kindlustavad töövõtja sotsiaalse kaitstuse. Kõigi õigusaktide juures tuleb käsitleda põhiliselt sõitjateveo autojuhte puudutavaid ning nende praktilises töös esilekerkivaid probleeme.

§ 67. Töölepingu regulatsioon

Töölepingu sõlmimise kohustuslikkus sõltumata tööandja ettevõtlusvormist. Tööandja ja töövõtja vastastikused kohustused töölepingu sõlmimisel. Töörežiimi, palgatingimuste ja töökoha (liigi) määramine. Töölepingu lõpetamise tingimused ja põhjused. Kompensatsioonide arvutamise ja väljamaksmise kord töölepingu lõpetamisel. Tööettevõtuleping kui tsiviilõiguslik leping. Tööettevõtulepingu sõlmimise tingimused.

§ 68. Töö- ja puhkeajad

Lubatavad tööajad ja puhkeajad. Autojuhtide töörežiimi planeerimine. Summeeritud tööaja arvestuse rakendamine.

§ 69. Töötaja puhkuse regulatsioon

Töötajale garanteeritud põhipuhkus. Lisapuhkuse mõiste. Lisapuhkused seoses tervistkahjustava tööga. Puhkuste andmise kord. Puhkusetasude arvutamine ja väljamaksmine. Kasutamata jäänud puhkuse kompenseerimise kord.

§ 70. Töö tasustamine, palk

Töötajale makstava põhipalga mõiste. Rakendatavad palgasüsteemid. Lisatasud ja nende rakendamise kord. Palga ja lisatasude arvutamise alused ja väljamaksmise kord. Lubatavad kinnipidamised palgast ja nende rakendamise kord. Ületunnitöö mõiste. Ületunnitöö tasustamine. Lisatasu minimaalsed määrad. Puhkepäevadel ja riigipühadel töötamise hüvitamise kord. Autojuhi ületunnitöö arvestuse erinevused.

§ 71. Töökaitse

Autojuhi tööga seotud ohtlikud olukorrad, ohud liikluses, auto hooldustöödel jms. Liikluseeskirja osa liiklusohutuse tagamisel. Töökaitse eesmärk ja olemus töövõtja elu ja tervise tagamisel. Töökaitsealase väljaõppe kohustuslikkus ja korraldamise alused. Tööandja ja töövõtja kohustused töökaitse osas. Võimalikud töövigastused, nende uurimise kord. Töövigastustest põhjustatud kahjude hüvitamise kord.

§ 72. Töötaja pensioniga seotud sotsiaalsed tagatised

(1) Töövõtjate pensionikindlustus. Pensionifondi moodustamise alused. Töövõtja osa pensioni suuruse kujunemisel. Pensionile jäämise iga. Vanaduspension.

(2) Pensionide liigid.

(3) Pensionide määrad ja nende väljamaksmise kord.

§ 73. Töövaidluste lahendamine

Töövaidluste (individuaalsete ja kollektiivsete) lahendamise kord. Tööõiguse valdkonnas tekkivate vaidluste lahendamise kord. Töövaidlusi lahendavad institutsioonid ja nende pädevus. Töövaidluste lahendamise käik.

§ 74. Praktilised õppused

(1) Praktiliste õppuste käigus õpetatakse tööõiguse valdkonnas vaja minevate avalduste praktilist koostamist:

- 1) töölepingu tüüptingimused ja koostamine;
- 2) CV koostamine;
- 3) avaldus töövaidluse lahendamiseks pädevale organile.

(2) Dokumentide koostamisel esinevate puuduste väljaselgitamine ja analüüs.

2. jaotis

Psühholoogia valdkond

§ 75. Suhtlemis- ja teeninduspsühholoogia

(1) Sõitjateveo autojuhi tööks vajalikud põhiteadmised suhtlemis- ja teeninduspsühholoogia osas. Sõitjatepoolsed ootused autojuhi kui teenindaja rollikohasele käitumisele. Sõitjate põhjendatud ja põhjendamatud nõudmised.

(2) Autojuhi rollid ja rollikäitumise analüüs. Autojuhi isikuomadused ja nende mõju rollikäitumisele. Suhtlemise põhioskused:

- 1) oskus elada sisse sõitja rolli;
- 2) kontaktide loomise ja säilitamise oskus;
- 3) veenmisoskus;
- 4) kehtestamisoskus;
- 5) läbirääkimisoskus.

(3) Autojuhile vajalikud oskused, et paindlikult ja konfliktivabalt lahendada sõitjate põhjendamatud soovid ja nõudmised.

(4) Probleemsete sõitjate liigid:

- 1) alaealised;
- 2) vanurid;
- 3) joobnud sõitjad;
- 4) välismaalased;
- 5) agressiivselt käituvad sõitjad;
- 6) sõitjate grupid teenindusvedudel.

(5) Suhtlemise erinevused sõltuvalt vedude liigist:

- 1) veod kohalikel liinidel;
- 2) veod kaugliinidel;
- 3) juhuveod.

(6) Auto tehnilise seisundi ja sõitjate salongi heakorra ning autojuhi sõidustiili ja -võtete mõju teeninduskultuurile. Veofirmade tuntuse ja reklaami mõju teeninduskultuurile.

§ 76. Praktilised õppused

Praktilised õppused kontaktide loomise oskuse ning veenmisoskuse ja kehtestamisoskuse omandamiseks rollimängude abil. Tüüpiliste probleemsete olukordade läbimängimine, lahenduste leidmine ja nende analüüs.

3. jaotis **Sõitjateveo autode üldehitus ja tehniline hooldus**

§ 77. Üldnõuded

- (1) Sõitjateveo autode (edaspidi *autod*) ehituse tundmaõppimisel tuleb lähtuda nende üldehituse ja tööpõhimõtete selgitamisest. Autode tehnohoolduse tundmaõppimisel tuleb lähtuda kehtivatest tehnonõuetest.
- (2) Autode tootmise hetkeseis ja arengusuunad. Eestis enamkasutatavate autode margid ning mudelid. Busside liigitus, lühiiseloomustus. Hooldus- või juhendraamatu kasutamine ning nende abil tehniliste andmete ja parameetrite leidmine.
- (3) Firmateeninduse mõiste ja rakendamise kord.
- (4) Sõidukite tehnajärevalve süsteem ja rakendamise kord. Kehtestatud tehnonõuete aluseks olevad Euroopa Liidu normid ja nõuded:
 - 1) Euroopa Majandusühenduse direktiivid (EEC);
 - 2) ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (ECE) Genfi kokkuleppe reeglid.
- (5) Autode VIN-koodid (tehasetähised) ja põhiandmed andmesildil.

§ 78. Mootor

- (1) Mootorite liigitus ja lühiiseloomustus, mootorite põhiandmed ja tööarakteristikud. Vânt- ja gaasijaotusmehhanismi ehitus, hooldus ja tehnilise korrasoleku tingimused.
- (2) Jahutussüsteem ja selle osad. Mootori optimaalne soojusrežiim. Mootori käivitamine külmalt ja soojalt. Jahutusvedeliku taseme kontrollimine ja tiheduse (külmumiskindluse) määramine. Jahutusvedeliku lisamine ja väljalaskmine. Abinõude rakendamine mootori ülekuumenemise korral. Jahutussüsteemi rikked ja hooldus.
- (3) Õlitussüsteem ja selle osad. Õli puhastamise ja jahutamise viisid. Õli taseme kontrollimine. Õli lisamine ja väljalaskmine. Õlitussüsteemi võimalikud rikked ja hooldus.
- (4) Toitesüsteem ja selle osad. Ülelaadimine. Turbolaadur. Vahejahuti. Toitesüsteemi rikked ja hooldus. Toitesüsteemi kontrollimine ja õhu eemaldamine diiselmootori toitesüsteemist.
- (5) Mootori väljalaskesüsteem. Heitgaaside toksilisuse vähendamise võimalused.

§ 79. Jõuülekanne

Autodel kasutatavate jõuülekannete üldehitus, tööpõhimõte ja kasutusviis. Sidur. Sidurimehhanism ja -ajam. Siduri rikked ja hooldus. Hüdromehhaaniline jõuülekanne. Käsilülitamise, poolautomaat- ja automaatkäigukastiga bussi juhtimise iseärasused. Veosild. Üheastmeline, kaheastmeline ja lahusastmetega (rattareduktoriga) peaülekanne. Kahekäiguline veosild. Veosilla rikked ja hooldus.

§ 80. Rool

Autodel kasutatavate roolide tüübid, nende ehitus ja hooldus. Roolimehhanismi, rooliajami ja roolivõimendi tööpõhimõte. Rooli võimalikud rikked, mis avaldavad mõju liiklusohutusele. Roolimehhanismi ja rooliajami korrasoleku tingimused ning hooldus.

§ 81. Pidurid (sh suruõhusüsteem)

Piduri õhkajami üldskeem ja selle osad. Erinevat liiki toimemehhanismidega pidurid. Sõidupiduri, seisupiduri ja erinevat liiki abi- ja kestupidurite tööpõhimõte. Pidurite ehitus ja hooldus ning reguleerimisvõimalused. Mitteleblokeeruvate pidurite (ABS) tööpõhimõte. Rõhu kontrollimine ja reguleerimine õhkajamis. Rikkepiduri vabastamine. Pidurite rikked ja hooldus.

§ 82. Veermik, rattad ja rehvid

- (1) Vedrustus. Bussi kere asendi regulaator, kere asendi muutmine. Esisild. Juhtrataste suunang. Seadenurkade ja rattalaagrite reguleerimine.
- (2) Ratas. Kilp- ja kodarratas. Rehvi tüübid ja tähistus. Rehvi valimine koormusindeksi ja kiiruskategooria alusel ning kasutamishõuded. Lubatud mustriisugavused. Rehvi kasutusea pikendamise võimalused. Rataste tasakaalustamise vajalikkus.

§ 83. Elektriseadmed

Auto üldine elektriskeem ja selle osad. Vooluallikad: aku, generaator. Vooluallikate ebaõigest käsitsemisest tulenevad tagajärjed. Käiviti töötamine. Valgustus- ja signalisatsiooniseadmete tähistus ja neile kehtestatud tehnilised nõuded. Andurid ja mõõdikud. Elektriseadmete rikked ja hooldus.

§ 84. Kere ja lisaseadmed

(1) Juhi töökoht: juhtimisseadmete paigutus, juhiistme, peeglite ja rooli asendi muutmine. Uste avamise juhtajam. Avariiväljapääsude otstarve ning kasutamine. Juhi- ja reisijateruumi kütte- ja ventilatsiooniseadmed, nende tööpõhimõte, rikked ning hooldus.

(2) Auto komplekti kuuluv varustus ja sellele esitatavad nõuded.

§ 85. Kütus, õlid, määrdeained, erivedelikud ning hooldusmaterjalid

(1) Autodel kasutatavate mootorikütuste, mootori- ja jõuülekandeõlide ning määrdeainete tähistus, põhiomadused ja kasutusvõimalused.

(2) Kütuse säästliku kasutamise võimalused. Jahutusevedelikud, nende omadused ja kasutamine.

(3) Erivedelikud: hüdroajamite vedelikud, õhusüsteemi külmumistõrjuki vedelik, tuuleklaasi pesuvedelik. Pesu- ja puhastusvahendid.

§ 86. Bussi kasutusjuhend

Tehnohoolduse läbiviimise süsteem ja selle ajavahemikud. Bussi igapäevasel hooldusel autojuhi poolt teostatavad tööd. Õlitus- ja määrimiskohad, määrimiskaart. Õlitus- ja määrimisvõlp. Auto tehnilise seisukorra kontrollimine. Autojuhi õige tegevus tehniliste rikete ilmnemisel.

§ 87. Keskkonnasäästlikud meetmed

(1) Looduskeskkonda mõjutavad tegurid. Looduskeskkonna saastatuse põhjused ning teeliikluse osa atmosfääri üldsaaetes. Kütuse, õlide, määrdeainete, erivedelike ning pesu- ja puhastusvahendite kahjulik mõju looduskeskkonnale.

(2) Heitgaasides sisalduvad kahjulikud ained ja ühendid ning nende mõju inimesele ja looduskeskkonnale. Heitgaasides sisalduvate kahjulike ainete piirnormid: tavaline auto, roheline auto ja ohutu auto.

(3) Müranormid autodele.

(4) Katalüsaatori otstarve mootori heitgaaside väljalaskesüsteemis ja selle tööpõhimõte.

§ 88. Busside mõõtmed, massid ja teljekoormused

Busside, liigendbusside ja bussirongide suurimad lubatud pikkused, laiused ja kõrgused. Lubatud suurimad registrimassid. Lubatud suurimad teljekoormused vedavale ja mittevedavale teljele. Mitmeteljelisele telikule lubatavad suurimad teljekoormused.

4. jaotis

Transpordi infrastruktuur ja transpordiökonomika alused

§ 89. Transpordi infrastruktuur

(1) Transpordisüsteemi põhialused:

1) vedude infrastruktuur – maanteed, terminaalid, bussijaamad, sadamad, lennuväljad jne;

2) veovahendid – autod, bussid, raudteeveerem, lennukid, laevad jne;

3) toetavad ja abistavad tegevusalad – auto- ja bussitehased, hooldus- ja remondiettevõtted, kütusetanklate võrk, kindlustusteenused, uurimistöö, infovahetus, koolitus jne;

4) vedude juhtimine ja korraldamine – veondusala seadusandlus, administreerimine, tegevusload, maksusüsteem, kontrolli- ja järelevalvesüsteem.

(2) Eestis rakendatavad veoliigid:

1) maanteeveod;

2) raudteeveod;

3) mereveod (veod siseveekogudel);

4) õhuveod;

5) kombineeritud veod (multimodaalsed ja intermodaalsed veod).

(3) Maanteevedudega seotud riiklikud, avalik-õiguslikud ja eraõiguslikud institutsioonid.

(4) Veoturud Eestis, vedude liigid ja arengusuunad. Bussiliinide võrgustik. Eesti transpordisüsteemi integreerumine Euroopa struktuuridesse. Euroopa Liidu transpordipoliitika põhisuundumus.

§ 90. Ettevõtluse alused

(1) Eesti Vabariigi seadustega ettenähtud ettevõtluse vormid:

- 1) äriühingud, sealhulgas riigi äriühingud;
- 2) mittetulundusühingud, nende liidud, sihtasutused ja fondid;
- 3) munitsipaalettevõtted;
- 4) välismaiste äriühingute filiaalid.

(2) Erinevate äriühingute liigid:

- 1) täisühing;
- 2) usaldusühing;
- 3) osaühing;
- 4) aktsiaselts;
- 5) tulundusühistu;
- 6) füüsilisest isikust ettevõtja.

(3) Ettevõtete moodustamise, äriregistrisse kandmise ja maksuametis registreerimise kord. Juriidilise isiku ja füüsilise isiku mõiste.

(4) Ettevõtete juhtimise ja haldamise põhimõtted: juhatus, nõukogu, aktsionärid, osanikud, aktsionäride ja osanike üldkoosolek.

(5) Sõitjateveo turule ja sõitjateveo ametialale pääsemise tingimused. Tegevusload ja piirangud veonduses. Tegevuslubade väljaandmise kord.

§ 91. Transpordiökonomika alused

(1) Omahinna mõiste ja selle kujunemine sõitjateveol. Omahinna tulude ja kulude elemendid. Autojuhi osa omahinna kulude ja tulude moodustumisel.

(2) Autojuhtide ja teiste töötajate töötasu osa ettevõtte kulude üldises bilansis.

(3) Ettevõtte kasumi mõiste ja selle kasutamise võimalused. Kasumi jaotamine ettevõtte arendustegevuseks, laenu tasumiseks ja dividendide väljamaksmiseks. Ettevõtte arendamise rahastamise allikad: omafinantseerimine, kapitali suurendamine, pangalaenu jne. Bussi liinivedude doteerimise kord linnaliikluses.

(4) Taustsüsteemi osatähtsus veondusettevõtte tegevuses.

(5) Sõitjateveo eest tasumise süsteem.

§ 92. Praktilised õppused

Praktilistel õppustel koostatav bussiettevõtte näitlik omahinna arvestus. Omahinna kulude ja tulude elementide analüüs ja omahinna alandamise võimaluste väljaselgitamine.

5. jaotis

Sõitjateveo korraldus

§ 93. Üldnõuded

(1) Eestis kehtivad eeskirjad, mis reguleerivad sõitjateveo korraldust. Sõitjatevedu tasu eest ja omal kulul. Omavedude mõiste. Tasulise sõitjateveo liigid:

- 1) liinivedu,
- 2) juhuvedu.

(2) Tegevusluba ja sõidukikaart. Riigisisene ja rahvusvaheline sõitjate vedu. Sobiva bussi valimine sõltuvalt liiniveo või juhuveo liigist.

(3) Sõitjateveo struktuur Eestis, bussivedude osa sõitjateveol. Bussiliinide võrk ja nende liigitus. Bussiliinide valiku ja avamise kord. Liiniloa tähendus, kehtivus ja liiniloa väljaandmise kord. Liiniloa väljaandjad.

§ 94. Õpilasliinid

(1) Õpilasliinide mõiste. Nõuded õpilasliinivedu teostavale ettevõtjale. Maakonna ja kohaliku omavalitsuse organi osa õpilasliinivedude korraldamisel. Õpilaste vedu tellimusveona ja liiniveona.

(2) Õpilaste veo eest tasumise kord.

(3) Õpilaste käitumise iseloomulikud küljed, nende arvestamine ja mõjutamine autojuhi poolt. Õpilaste bussi sisenemine ja väljumine, sellega kaasnevad ohud.

§ 95. Liiniveod

(1) Linnaliinid, vallaliinid, maakonnaliinid ja kaugliinid, nende erinevus. Autojuhi kohustused enne väljasõitu liinile, liinil töötades ja vahetuse lõppedes. Nõuded busside varustusele ja tähistusele.

(2) Sõiduplaanide sisu ja vormistamine. Autojuhi õigused, kohustused ja vastutus liinil töötamisel. Autojuhi õige tegutsemine liiklusohutlikkus olukorras, liiklusõnnetusse sattumisel või bussi tehnilise rikke korral. Tehnoabi osutamise kord liinil. Autojuhi sidevahendid ja nende kasutamine. Sõitjate informeerimine.

(3) Sõitjate õigused ja kohustused. Autojuhi, kontrolöri ja asjaomaste ametiisikute õigused korda rikkunud reisijate korralekutsumiseks või autost kõrvaldamiseks.

§ 96. Veod kaugliinidel

(1) Riigisiseste kaugbussiliinide avamise ja pidamise kord. Autojuhi lisakoolituse nõue töötamiseks rahvusvahelistel kaugliinidel. Kaugbussiliini luba ja selle taotlemise kord. Liinilubade komisjon ja selle pädevus. Liiniloa kehtivus ja pikendamine.

(2) Kaugliinide liigid:
1) ekspresksaugbussiliin;
2) kiirkaugbussiliin;
3) harilik kaugbussiliin.

(3) Erinevused kaugbussiliinide vahel.

(4) Sõiduplaanide koostamise ja kinnitamise nõuded. Sõiduplaanide sisu ja vorm.

(5) Pagasiveo kord liinibussis. Vedada lubatud pagasi suurimad mõõtmed ja kaal. Vedada keelatud pagas. Pagasi säilivuse eest vastutajad.

(6) Autojuhi õigused, kohustused ja vastutus kaugliinidel töötamisel. Autojuhi sidevahendid ja nende kasutamine. Sõitjate informeerimine.

(7) Lisanõuded rahvusvahelisel kaugliiniveol vedajale, autojuhile, vedude korraldajale jt.

§ 97. Juhuveod

(1) Juhuveodude mõiste ja nende erinevused liinivedudest. Tegevusluba. Nõutavad dokumendid juhuvedudel. Sõidulehed ja nende täitmise kord. Sõiduprogramm ja sõitjate nimekiri. Autojuhi õigused ja kohustused juhuvedudel. Täiendavad nõuded lastegruppide veol.

(2) Rahvusvaheliste juhuvedude erinevus. Lisanõuded rahvusvahelistel juhuvedudel.

§ 98. Paki- ja kaubavedu bussidega

Pakiveo kord ja nõuded linna-, maakonna- ja kaugliinidel. Kauba ja saadetiste vedu bussides. Autojuhi vastutus kauba ja saadetise säilivuse eest. Sõitjateveol keelatud kaupade ja saadetiste vedu.

§ 99. Sõidu eest tasumise kord

(1) Liinivedudel rakendatavad sõidupiletite tariifid ja hinnad. Sõidusoodustuste süsteem. Piletimüügi kord bussijaamas ja autojuhi poolt, pileti komposteerimine.

(2) Kassaaparaat ja selle käsitlemine.

(3) Nõuded kaugliinide piletile ning pileti kehtivus. Sõidupileti tagasiostmise võimalused. Tasumise kord juhuvedudel. Tasumise kord pagasi-, pakkide ja kaubaveo korral.

(4) Piletikontrollisüsteem bussiliinidel.

6. jaotis Kindlustused

§ 100. Üldsätted

Eestis kehtivad nõuded kindlustuse osas. Kindlustuse eri liikide puhul autojuhte puudutavad küsimused. Vabatahtliku ja sundkindlustuse mõisted. Ülevaade Eestis tegutsevatest kindlustusseltsidest.

§ 101. Elukindlustus

Elukindlustuse mõiste ja kindlustuslepingute sõlmimise kord. Kindlustusmaksud, nende sõltuvus isiku vanusest, tervisest, elukutsest. Hüvitiste maksmise kord surma või õnnetusjuhtumi korral. Sõitjate kindlustus.

§ 102. Kahjukindlustus

(1) Kahjukindlustuse liigid:
1) varakindlustus;
2) sõidukikindlustus (kasko);
3) veosekindlustus.

(2) Kahjukindlustuse sõlmimise kord, kindlustusmaksud, omavastutus. Kahjukindlustuse eritingimused, nende kajastamine kindlustuslepingus. Hüvitiste maksmise kord.

§ 103. Vastutuse kindlustus

Vastutuse kindlustamise mõiste, selle erinevus kahjukindlustusest. Vastutuse kindlustus autoveonduses:

1) liikluskindlustus;
2) rahvusvaheline liikluskindlustus (roheline kaart).

§ 104. Liikluskindlustus

(1) Liikluskindlustuse kohustuslikkus, kindlustuslepingu sõlmimise kord. Kindlustuslepingute liigid. Kindlustusmaksud, nende sõltuvus bussi- ja autojuhi isikuomadustest. Liiklusõnnetusel tekkida võivad kahjud:
1) isikukahjud;
2) varakahjud.

(2) Liiklusõnnetuse vormistamine: blanketi «Teade liiklusõnnetusest» täitmise kord. Liiklusõnnetusest teatamine. Liikluspolitsei poole pöördumist nõudvad juhud. Isiku- ja varakahjude hüvitamine. Kahjude hüvitamise piirmäärad.

§ 105. Praktilised õppused

Praktiliste õppuste käigus täidetakse liiklusõnnetuse puhul vajalik blankett «Teade liiklusõnnetusest». Blanketi täitmise variandid:

1) süüdi on üks liiklejaist;
2) süüdi on mõlemad liiklejad;
3) süüdi on välismaalasest osapool;
4) süüdlane põgenes õnnetuskohalt.

7. jaotis

Autojuhi vastutus

§ 106. Üldnõuded

Eestis kehtivad seadused, mis reglementeerivad autojuhi kui suurema ohu allika valdaja vastutuse. Kõigi seaduste juures tuleb käsitleda põhiliselt autojuhte puudutavaid ning praktilises töös esilekerkivaid olukordi.

§ 107. Töösisekorra eeskiri

Töösisekorra eeskirja sisu ja eesmärk. Töötajate stimuleerimise ja karistamise viisid. Töötaja distsiplinaarvastutuse ulatus.

§ 108. Haldusõiguserikkumiste seadustik

(1) Haldusõiguserikkumise mõiste. Halduskaristuste liigid:

1) rahatrahv;
2) eriõiguste äravõtmine;
3) haldusarest.

(2) Põhi- ja lisakaristused, nende rakendamine.

(3) Haldusrikkumised:

1) tööõiguse ja tervishoiu valdkonnas;
2) transpordi ja teedemajanduse valdkonnas;
3) muudes valdkondades.

(4) Rahatrahvide määrad ja keskmise päevapalga mõiste. Halduskaristusi määravad ametiisikud ja halduskohus. Menetlus rahatrahvide, erioiguste äravõtmise või haldusaresti kohaldamisel.

§ 109. Kriminaalkoodeks

(1) Kriminaalkuriteo mõiste. Autojuhi kriminaalvastutus. Karistuse liigid:

- 1) rahatrahv;
- 2) teataval tegevusalal tegutsemise õigus äravõtmine;
- 3) haldusarest;
- 4) vabadusekaotus.

(2) Põhikaristused ja lisakaristused.

(3) Teo koosseisu mõiste. Kuriteo uurimisega tegelevad organid. Kohtud, nende liigid ja astmed. Kohtuotsuse peale edasikaebamise kord.

8. jaotis Õppesõit

§ 110. Üldsätted

(1) Õppesõidu eesmärk on:

- 1) tutvumine liinivedudeks kohandatud sõitjateveo auto juhtimis-, abi- ja turvaseadmetega;
- 2) tutvumine linnaliinide marsruudi ja peatustega;
- 3) harjutada bussi juhtimist erioludes.

§ 111. Sõitjateveo auto ettevalmistamine liinile sõiduks

(1) Sõitjateveo auto tehnilise seisukorra ja kompleksuse kontrollimine enne mootori käivitamist. Igapäevase hoolduse läbiviimine. Tutvumine autojuhi töökohaga:

- 1) autojuhi õige kehaasend;
- 2) istme, rooli ja peeglite seadmine.

(2) Tutvumine sõitjateveo auto juhtimisseadmete asukoha ja käsitlemisega ning armatuurlaual paiknevate näidikute ja märgulampidega. Sõitjateveo auto mootori käivitamine. Juhi tegevus enne bussi käivitamist ja käivitamisel.

§ 112. Sõitjateveo auto juhtimine väikesel kiirusel

(1) Juhtimisseadmete ja juhtimisvõtetega kohanemine. Sõit käsilülitus- ja automaatkäigukastiga bussiga. Liikumise alustamine. Käigukangi käsitlemine ja selle abil sobiva asendi (käigu) valimine. Sõitmine väikese kiirusega. Erinevad pidurdustehnikad: sujuv- ja äkkpidurdus. Manööverdamine, pöörete sooritamine.

(2) Tagurdamine gabariitväravasse otse ja pöördega. Tagurdamine külgboksi.

§ 113. Sõitjateveo auto juhtimine linnaliikluses

(1) Automaatkäigukastiga bussi sõiduomaduste ja juhtimise iseärasuste tundmaõppimine. Automaatkäigukasti käikude ümberlülitumise tunnetamine.

(2) Õigete sõiduvõtete viimistlemine ning rahuliku ja sujuva sõidustiili kujundamine.

(3) Erinevad sõiduharjutused: kiirendus ja pidurdus, peatumine peatustes ja liiklusvoolus, sõitmine tõusul ning langul.

(4) Säästlike, kütuse ülekulu vältivate sõiduvõtete kasutamine. Liiklusolukordade ja sõidutingimustega arvestamine.

§ 114. Sõitjateveo auto juhtimine liinil töötamise tingimustes

(1) Sõit etteantud liinil koos peatustes peatumiste, sõiduplaanist ja ajagraafikust kinnipidamise, kassaaparaadi käsitlemise ning mikrofone kasutamise. Vajaliku sõidusujuvuse lõplik saavutamine ja kaitsliku sõiduviisi rakendamine.

(2) Sõidu lõpetamine. Sõitjateveo auto tehnilise seisukorra kontrollimine.

§ 115. Sõitjateveo auto juhtimine erioludes

(1) Sõit pimedal ajal. Tulede kasutamine. Sõit erineva valgustusega teedel.

(2) Ohutu piki- ja külgsuuna tagamine.

(3) Sõit libedal teel. Õiged pidurdusvõtted libedal teel.

§ 116. Juhtimisoskuse järelkontroll ja ametioskuste hindamine

(1) Sõitjateveo ametialale vastava sõidutaseme väljaselgitamine ja ametioskuste hindamine. Sõitjateveo auto kasutusjuhendi tundmine, bussi nõuetekohane ettevalmistamine.

(2) Sõidutehnika, liikluseeskirja järgimise ning erinevate liiklusolukordade ja sõidutingimustega arvestamine.

(3) Sõiduaja graafikust kinnipidamine. Autojuhi tööülesannete ja kohustuste tundmine ning täitmine.

9. peatükk

Taksojuhi ametikoolituse kursuse õppekava

1. jagu

Üldsätted

§ 117. Reguleerimisala

(1) Käesolev õppekava määrab kindlaks kohustuslikud õppeained ja nende mahud taksojuhi ametikoolitamisel töötamiseks B-kategooria autoga.

(2) Õppekava koostamisel on arvestatud autojuhi eelnevate teadmiste ja oskustega, mis ta on saanud B-kategooria auto juhtimisõiguse omandamisel ning eelnevate sõidukogemustega.

§ 118. Õppekava õppeained ja mahud

(1) Taksojuhi ametikoolituse õppekava koosneb järgmistest õppeainetest:

Tabel 4

Õppeaine nimetus	Õppetunde	Sealhulgas	
		teoreetilisi õppetunde	praktilisi õppetunde
1. Tööõiguse alused	8	6	2
2. Suhtlemis- ja teeninduspsühholoogia	12	6	6
3. Taksode üldehitus ja tehniline hooldus	14	14	–
4. Transpordi infrastruktuur ja transpordiökonoomika alused	8	6	2
5. Taksovedude korraldus	14	10	4
6. Kindlustused	8	6	2
7. Taksojuhi vastutus	8	8	–
Kokku:	72	56	16

§ 119. Õppetöö kestus

Käesoleva õppekava alusel toimuva kursuse kestus on päevase õppevormi korral vähemalt kaks nädalat ja õhtuse õppevormi korral vähemalt kolm nädalat.

2. jagu

Õppekavas toodud õppeainete temaatiline plaan

1. jaotis

Tööõiguse alused

§ 120. Üldsätted

Õigusaktid, mis kindlustavad töövõtja sotsiaalse kaitse. Kõigi õigusaktide juures tuleb käsitleda põhiliselt taksojuhte puudutavaid ning praktilises töös esilekerkivaid probleeme.

§ 121. Töölepingu regulatsioon

Töölepingu sõlmimise kohustuslikkus sõltumata tööandja ettevõtlusvormist. Tööandja ja töövõtja vastastikused kohustused töölepingu sõlmimisel. Töörežiimi, palgatingimuste ja töökohta (liigi) määramine. Töölepingu lõpetamise tingimused ja põhjused. Kompensatsioonide arvutamise ja väljamaksmise kord töölepingu lõpetamisel. Tööettevõtuleping kui tsiviilõiguslik leping. Tööettevõtulepingu sõlmimise tingimused.

§ 122. Töö- ja puhkeajad

Lubatavad tööajad ja puhkeajad. Autojuhtide töörežiimi planeerimine. Summeeritud tööaja arvestuse rakendamine.

§ 123. Töötaja puhkuse regulatsioon

Töötajale garanteeritud põhipuhkus. Lisapuhkused seoses tervistkahjustava tööga. Tööandja poolt lubatavad lisapuhkused. Puhkuste andmise kord. Puhkusetasude arvutamine ja väljamaksmine. Kasutamata jäänud puhkuse kompenseerimise kord.

§ 124. Töö tasustamine, palk

Töötajale makstava põhipalga mõiste. Rakendatavad palgasüsteemid. Lisatasud ja nende rakendamise kord. Palga ja lisatasude arvutamise alused ja väljamaksmise kord. Lubatavad kinnipidamised palgast ja nende rakendamise kord. Ületunnitöö mõiste. Ületunnitöö kompenseerimine. Lisatasu minimaalsed määrad. Puhkepäeval ja riigipühadel töötamise hüvitamise kord. Autojuhi ületunnitöö arvestuse erinevused.

§ 125. Töökaitse

Autojuhi tööga seotud ohtlikud olukorrad, ohud liikluses, auto hooldustöödel jms. Liikluseeskirja osa liiklusohutuse tagamisel. Töökaitse eesmärk ja olemus töövõtja elu ja tervise tagamisel. Töökaitsealase väljaõppe kohustuslikkus ja korraldamise alused. Tööandja ja töövõtja kohustused töökaitse osas. Võimalikud töövigastused, nende uurimise kord. Töövigastustest põhjustatud kahjude hüvitamise kord.

§ 126. Töötaja pensioniga seotud sotsiaalsed tagatised

(1) Töövõtjate pensionikindlustus. Pensionifondi moodustamise alused. Töövõtja osa pensioni suuruse kujunemisel. Pensionile jäämise iga. Vanaduspension.

(2) Pensionide liigid.

(3) Pensionide määrad ja nende väljamaksmise kord.

§ 127. Töövaidluste lahendamine

Töövaidluste (individuaalsete ja kollektiivsete) lahendamise erikord. Tööõiguse valdkonnas tekkivate vaidluste lahendamise kord. Töövaidlusi lahendavad institutsioonid ja nende pädevus. Töövaidluste lahendamise käik.

§ 128. Praktilised õppused

(1) Praktiliste õppuste käigus õpetatakse tööõiguse valdkonnas vajaminevate avalduste praktilist koostamist:

- 1) töölepingu tüüptingimused ja koostamine;
- 2) CV koostamine;
- 3) avaldus töövaidluse lahendamiseks pädevale organile.

(2) Dokumentide koostamisel esinevate puuduste väljaselgitamine ja analüüs.

2. jaotis

Psühholoogia valdkond

§ 129. Suhtlemis- ja teeninduspsühholoogia

(1) Taksojuhi tööks vajalikud põhiteadmised suhtlemis- ja teeninduspsühholoogia osas. Sõitjatepoolsed ootused taksojuhi kui teenindaja rollikohasele käitumisele. Sõitjate põhjendatud ja põhjendamatud nõudmised.

(2) Taksojuhi rollid ja rollikäitumise analüüs. Taksojuhi isikuomadused ja nende mõju rollikäitumisele.

Suhtlemise põhioskused:

- 1) oskuse elada sisse sõitja rolli;
- 2) kontaktide loomise ja säilitamise oskus;
- 3) veenmisoskus;

- 4) kehtestamisoskus;
- 5) läbiraakimisoskus.

(3) Sõitjate põhjendamatute, headele tavadele ja kommetele mittevastavate soovide ja nõudmiste paindlik ning võimalikult konfliktivaba lahendamine.

(4) Probleemsete sõitjate liigid:

- 1) vanurid;
- 2) joobnud sõitjad;
- 3) välismaalased;
- 4) agressiivselt käituvad sõitjad.

(5) Suhtlemise erinevused sõltuvalt sõitude liigist:

- 1) sõidud linna piirides;
- 2) sõidud pikematel marsruutidel;
- 3) sõidud tellimisvedudel.

(6) Takso tehnilise seisundi ja sõitjate salongi heakorra ning taksojuhi sõidustiili ja -võtete mõju teeninduskultuurile. Taksofirmade tuntuse ja reklaami mõju teeninduskultuurile.

§ 130. Praktilised õppused

Praktilised õppused kontaktide loomise oskuse ning veenmisoskuse ja kehtestamisoskuse omandamiseks rollimängude abil. Tüüpiliste probleemsete olukordade läbimängimine, lahenduste leidmine ja nende analüüs.

3. jaotis

Taksode üldehitus ja tehniline hooldus

§ 131. Üldnõuded

- (1) Taksode ehituse tundmaõppimisel tuleb lähtuda nende üldehituse ja tööpõhimõtete selgitamisest.
- (2) Taksode tehnohoolduse tundmaõppimisel tuleb lähtuda kehtivatest tehnonõuetest.
- (3) Fimateeninduse mõiste ja rakendamise kord.
- (4) Eestis enamkasutatavate taksode margid ja mudelid. Sõiduautode liigitus ja lühiiseloostus. Tehase poolt taksodeks ehitatud autode erinevused.
- (5) Autode tehnajärelevalve süsteem ja rakendamise kord Eestis.
- (6) Eestis kehtivate tehnonõuete aluseks olevad Euroopa Liidu normid ja nõuded:
 - 1) Euroopa Majandusühenduse direktiivid (EEC);
 - 2) ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (ECE) «Ratassõidukite ning sellele paigaldatavatele ja/või sellel kasutatavate varustusele ja osadele ühtsete tehnonõuete alusel väljastatud tunnistuste vastastikuse tunnustamise tingimuste kokkuleppe» reeglid.
- (7) Autode VIN-koodid (tehasetähised) ja põhiaandmed andmesildil. Nõutavad lisaseadmed ja -vahendid.

§ 132. Mootor

- (1) Ottomootorite ja diiselmootorite liigitus ning lühiiseloostus. Mootori töotsükkel, põhiliste mehhanismide ja süsteemide üldehitus ning töötamise põhimõte.
- (2) Mootori jahutus- ja toitesüsteemi seadiste üldehitus ja töötamise põhimõte. Mootori jahutusvedelike margid, tähistus ja kasutamine.
- (3) Mootoriõlide liigitus, nende kvaliteedinäitajad ning markeerimine. Õlide omadused ning nende muutumine töötamise käigus. Mootori toitesüsteemi ehitus ja hooldus.
- (4) Nõuded mootori väljalaskesüsteemile. Mootori heitgaaside toksilisuse vähendamise seadmed.

§ 133. Jõuülekanne ja rool

- (1) Sõiduautodel kasutatavate jõuülekannete liigitus ja tüübid. Rooli, siduri, käigukasti, kardaanülekannde, peaülekannde ja veosilla üldehitus ning töötamise põhimõte.
- (2) Rooliratta vabakäigu normid. Rattalõtku lubatud suurused.

§ 134. Pidurid

Piduri üldskeem ja selle osad. Erinevat liiki toimemehhanismidega pidurite töö põhimõte. Pidurite ehitus ja hooldus ning reguleerimisvõimalused. Mitteblokeerivate pidurite (ABS) töö põhimõte. Pidurite rikked ja hooldus.

§ 135. Kere, rattad ja rehvid

(1) Kerede tüübid ja ehitus. Nõuded klaasidele ja nende läbipaistvusele. Nõuded kere vastupidavusele ning välimusele. Peeglite paigutus ja reguleerimine.

(2) Üldnõuded auto rehvidele, nende tehnoseisund ja lubatud muustrisügavused. Rehvide valik, rehvide tähistamine koormusindeksi ja kiiruskategooria alusel. Nõuded taastatud rehvide kasutamisel. Nõuded talverehvide ja naastrehvide kasutamisel.

§ 136. Elektriseadmed, valgustusseadmed

(1) Auto üldine elektrisüsteem ja selle osad: vooluallikad ja voolutarbijad. Autol kasutatavad põhilaternad (kaug- ja lähituled), nende esitatavad nõuded. Põhitulede reguleerimine.

(2) Kasutada lubatud laternatüübid, nende ehitus ja tähistamine. Nõuded eesmistele ja tagumistele udutuledele ehitusele, paigutamisele, reguleerimisele ja tähistamisele.

(3) Suunatud, nende paigutus ja tähistamine. Gaaslahendusega lampide kasutamine ning nõuded.

§ 137. Autode mõõtmed, massid ja teljekoormused

(1) Üldnõuded sõiduauto mõõtmetele.

(2) Lubatud suurimad pikkused, laiused ja kõrgused. Lubatud suurimad registrimassid. Lubatud suurimad teljekoormused vedavale ja mittevedavale teljele.

§ 138. Keskkonnasäästlikud meetmed

(1) Looduskeskkonda mõjutavad tegurid. Looduskeskkonna saastatuse põhjused ning teeliikluse osa atmosfääri üldsaaetes. Kütuse, õlide, määrdeainete, erivedelike ning pesu- ja puhastusvahendite kahjulik mõju looduskeskkonnale.

(2) Heitgaasides sisalduvad kahjulikud ained ja ühendid ning nende mõju inimesele ja looduskeskkonnale. Heitgaasides sisalduvate kahjulike ainete ja ühendite piirnõuded.

(3) Müranormid sõidukitele.

(4) Katalüsaatori otstarve auto mootori heitgaaside väljalaskesüsteemis. Katalüsaatorite tüübid ja töö põhimõte.

4. jaotis

Transpordi infrastruktuur ja transpordiökonomika alused

§ 139. Transpordi infrastruktuur

(1) Transpordisüsteemi põhialused:

1) vedude infrastruktuur – maanteed, terminaalid, sadamad, lennuväljad jms;

2) veovahendid – autod ja haagised, raudteeveerem, lennukid, laevad jms;

3) toetavad ja abistavad tegevusalad – autotehased, hooldus- ja remondiettevõtted, kütusetanklate võrk, kindlustusteenused, uurimine, info, koolitus jms;

4) vedude juhtimine ja korraldamine – veondusala seadusandlus, administreerimine, maksusüsteem, kontrolli- ja järelevalvesüsteem.

(2) Eestis rakendatavad veoliigid:

1) maanteeveod;

2) raudteeveod;

3) mereveod (ka veod siseveekogudel);

4) õhuveod;

5) kombineeritud veod (multimodaalsed ja intermodaalsed veod).

(3) Maanteevedudega seotud riiklikud, avalik-õiguslikud ja eraõiguslikud institutsioonid.

(4) Taksovedude osakaal ühistranspordis.

§ 140. Ettevõtluse alused

- (1) Eesti seadustega ettenähtud ettevõtluse vormid:
1) äriühingud, sealhulgas riigi äriühingud;
2) mittetulundusühingud, nende liidud, sihtasutused ja fondid;
3) munitsipaalettevõtted;
4) välismaiste äriühingute filiaalid.

(2) Erinevate äriühingute liigid:

- 1) täisühing;
2) usaldusühing;
3) osaühing;
4) aktsiaselts;
5) tulundusühistu;
6) füüsilisest isikust ettevõtja.

(3) Ettevõtete moodustamise, äriregistrisse kandmise ja maksuametis registreerimise kord. Juriidilise isiku ja füüsilise isiku mõiste.

(4) Ettevõtete juhtimise ja haldamise põhimõtted: juhatus, nõukogu, aktsionärid, osanikud, aktsionäride ja osanike üldkoosolek.

(5) Reisijateveo turule ja reisijateveo ametialale pääsemise tingimused. Tegevusload ja piirangud veonduses. Tegevuslubade väljaandmise kord.

§ 141. Transpordiökonomika alused

(1) Omahinna mõiste ja selle kujunemine veonduses. Omahinna tulude ja kulude elemendid. Autojuhi osa omahinna kulude ja tulude kujundamisel.

(2) Autojuhtide ja teiste töötajate töötasu osa ettevõtte kulude üldises bilansis.

(3) Ettevõtte kasumi mõiste ja selle kasutamise võimalused. Kasumi jaotamine ettevõtte arendustegevuseks, laenude tasumiseks ja dividendide väljamaksmiseks.

(4) Ettevõtte arendamise finantseerimisallikad: omafinantseerimine, põhivara suurendamine, pangalaenuid jne.

(5) Taustsüsteemi osatähtsus veondusettevõtte tegevuses. Füüsilisest isikust ettevõtja tulud ja kulud.

(6) Füüsilisest isikust ettevõtja poolt makstavad riiklikud maksud.

§ 142. Praktilised õppused

Praktilistel õppustel koostatav reisijateveo ettevõtte omahinna arvestus. Omahinna kulude ja tulude elementide analüüs ja omahinna alandamise võimaluste väljaselgitamine. Koostatakse füüsilise isiku kulude ja tulude arvestus. Kulude ja tulude analüüs ja maksude arvestamine.

5. jaotis

Taksovedude korraldus

§ 143. Üldnõuded

(1) Taksoveo eeskiri. Taksoveo mõiste ja teeninduspiirkond. Kohaliku omavalitsuse organi osa taksoteeninduse korraldamisel.

(2) Taksoveoluba.

(3) Taksoveolubade väljaandmise kord.

(4) Taksoveolubade väljaandjad.

(5) Sõidukikaart.

(6) Taksoveolubade arvu piiramine jms.

§ 144. Takso

(1) Taksotunnused:

- 1) taksomeeter, selle liigid, töötamise põhimõte, taatlemine ja adapteerimine ning kasutamine;
2) plafoon, selle kasutamine.

§ 145. Taksojuht

(1) Nõuded taksojuhile:

- 1) riietus;
- 2) teenindustase (keeleoskus, suhtlemine, käitumine jms).

(2) Taksojuhi kohustused:

- 1) tänavate ja teedevõrgu tundmine ning teenindamine lühemat teed mööda;
- 2) tariifide väljapanek ettenähtud kohas ja nendest kinnipidamine;
- 3) sõidu eest tasumist tõendava kviitungi väljastamine;
- 4) tagasipöördumine ettenähtud tegevuspiirkonda;
- 5) muud kohustused.

(3) Taksojuhi õigused eriolukorras:

- 1) teenindamisest keeldumine;
- 2) ettemaksu nõue;
- 3) muud õigused.

§ 146. Sõitja

(1) Sõitja kohustused.

(2) Sõitja õigused.

- 1) takso valimine peatuses;
- 2) väljaspool järjekorda takso saamise erijuhud;
- 3) muud õigused.

§ 147. Tariifid

(1) Tariifid taksoveol;

- 1) tariifi vabadus;
- 2) sõidu- ja ootetariifid;
- 3) öötariifid;
- 4) muud tariifid.

§ 148. Seadusandlus ja turvanõuded

(1) Taksondusega seotud seadusandlus:

- 1) äriseadustik;
- 2) kaubamärgiseadus;
- 3) hinna- ja tarbijakaitset puudutavad õigusaktid;
- 4) keeleseadus;
- 5) kodakondsusseadus;
- 6) kohalike omavalitsusorganite õigusaktid.

(2) Turvameetmed taksojuhi ja kliendi elu ning tervise kaitseks.

6. jaotis

Kindlustused

§ 149. Üldsätted

(1) Eesti kehtivad nõuded kindlustuse osas. Kindlustuse eri liikide puhul käsitletavad taksojuhte puudutavad küsimused. Vabatahtliku ja sundkindlustuse mõisted.

(2) Ülevaade Eestis tegutsevatest kindlustusseltsidest.

§ 150. Elukindlustus

Elukindlustuse mõiste ja kindlustuslepingute sõlmimise kord. Kindlustusmaksud, nende sõltuvus isiku vanusest, tervisest, elukutsest. Hüvitiste maksmise kord surma või õnnetusjuhtumi korral. Sõitjate kindlustus.

§ 151. Kahjukindlustus

(1) Kahjukindlustuse liigid:

- 1) varakindlustus;
- 2) sõidukikindlustus (kasko);
- 3) veosekindlustus.

(2) Kahjukindlustuse sõlmimise kord, kindlustusmaksud, omavastutus. Kahjukindlustuse eritingimused, nende kajastamine kindlustuslepingus. Hüvitiste maksmise kord.

§ 152. Vastutuse kindlustus

- (1) Vastutuse kindlustamise mõiste, selle erinevus kahjukindlustusest.
- (2) Vastutuse kindlustus autoveonduses:
 - 1) liikluskindlustus;
 - 2) rahvusvaheline liikluskindlustus (roheline kaart).

§ 153. Liikluskindlustus

- (1) Liikluskindlustuse kohustuslikkus, kindlustuslepingu sõlmimise kord. Kindlustuslepingute liigid. Kindlustusmaksud, nende sõltuvus auto- ja taksojuhi omadustest. Liiklusõnnetusel tekkida võivad kahjud:
 - 1) isikukahjud;
 - 2) varakahjud.
- (2) Liiklusõnnetuse vormistamine: blanketi «Teade liiklusõnnetusest» täitmise kord. Liiklusõnnetusest teatamine. Liikluspolitsei poole pöördumist nõudvad juhud. Isiku- ja varakahjude hüvitamine. Kahjude hüvitamise piirmäärad.

§ 154. Praktilised õppused

- Praktiliste õppuste käigus täidetakse liiklusõnnetuse puhul vajalik blankett «Teade liiklusõnnetusest». Blanketi täitmise variandid:
- 1) süüdi on üks liiklejaist;
 - 2) süüdi on mõlemad liiklejad;
 - 3) süüdi on välismaalasest osapool;
 - 4) süüdlane põgenes õnnetuskohalt.

7. jaotis

Taksojuhi vastutus

§ 155. Üldsätted

Eestis kehtivad seadused, mis reglementeerivad autojuhi kui suurima ohu allika valdaja vastutuse. Kõigi seaduste juures tuleb käsitleda põhiliselt taksojuhte puudutavaid ning praktilises töös esilekerkivaid olukordi.

§ 156. Haldusõiguserikkumiste seadustik

- (1) Haldusõiguserikkumiste mõiste. Halduskaristuste liigid:
 - 1) rahatrahv;
 - 2) eriõiguste äravõtmine;
 - 3) haldusarest.
- (2) Põhi- ja lisakaristused, nende rakendamine.
- (3) Haldusõiguserikkumised:
 - 1) tööõiguse ja tervishoiu valdkonnas;
 - 2) transpordi ja teedemajanduse valdkonnas;
 - 3) muudes valdkondades.
- (4) Rahatrahvide määrad ja keskmise päevapalga mõiste. Halduskaristusi määravad ametiisikud ja halduskohus. Menetlus rahatrahvide, eriõiguste äravõtmise või haldusaresti kohaldamisel.

§ 157. Kriminaalkoodeks

- (1) Kriminaalkuriteo mõiste. Taksojuhi kriminaalvastutus. Karistuse liigid:
 - 1) rahatrahv;
 - 2) teataval tegevusalal tegutsemise õiguse äravõtmine;
 - 3) arest;
 - 4) vabadusekaotus.
- (2) Põhikaristused ja lisakaristused. Kuriteo koosseisu mõiste. Kuriteo uurimisega tegelevad organid. Kohtud, nende liigid ja astmed. Kohtuotsuse peale edasikaebamise kord.

4. osa

RAKENDUSSÄTTED

§ 158. Mitme veoliigi ametikoolitus

Ühe veoliigi ametikoolituse läbinud ja vastavat tunnistust omavale isikule teise veoliigi ametikoolituse õppekava koostamisel võib koolitusasutus arvestada isiku poolt juba läbitud teemadega ja koostada sellest tulenevalt lühendatud õppekava.

¹ Käesolevas määruses on arvestatud: EMÜ Nõukogu direktiivi 91/439/EEC (EÜT L 237, 24.08.1991, lk 0001–0024); EMÜ Nõukogu direktiivi 76/914/EEC (EÜT L 357, 29.12.1976, lk 36).

Minister Toivo JÜRGENSON

Kantsler Margus LEIVO

Lisa
teede- ja sideministri 6. novembri 2000. a määruse nr 87
juurde

.....
(kõlitasusutuse nimetus)

AUTOJUHI AMETIKOOLITUSE TUNNISTUS NR 000000

.....
(ees- ja perekonnanimi)

õppis “.....” a kuni “.....”a

..... ametikoolituse kursusel ja
(kursuse nimetus)

sooritas edukalt eksami.

P.K

Välja antud: “.....” a

Juhataja:

Käesolev tunnistus kehtib koos vastava kategooria autojuhiloaga

Mõõt: 105x75 mm

SID